

1938 NOV. 10.

III

IFJÚ ÉVEK

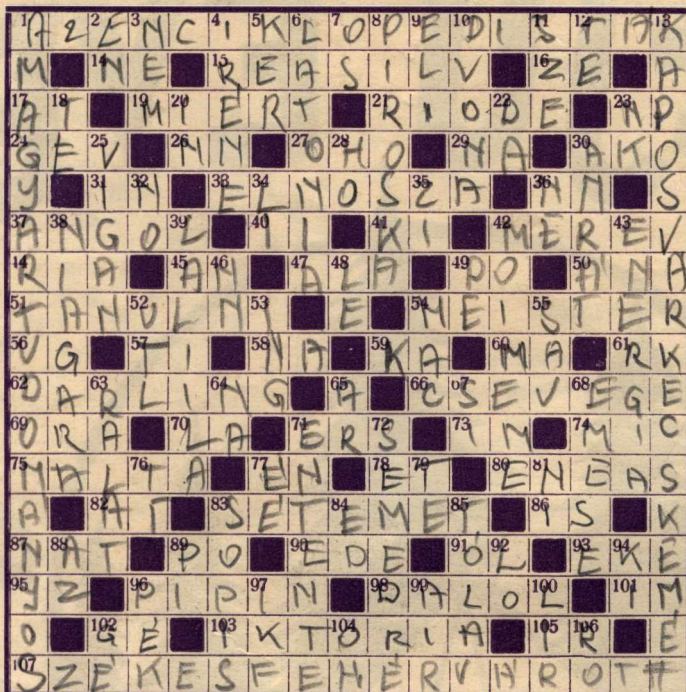

HURSAN

KERESZTREJTVÉNY.

(10. pont.)

(Bánky Zoltán.)

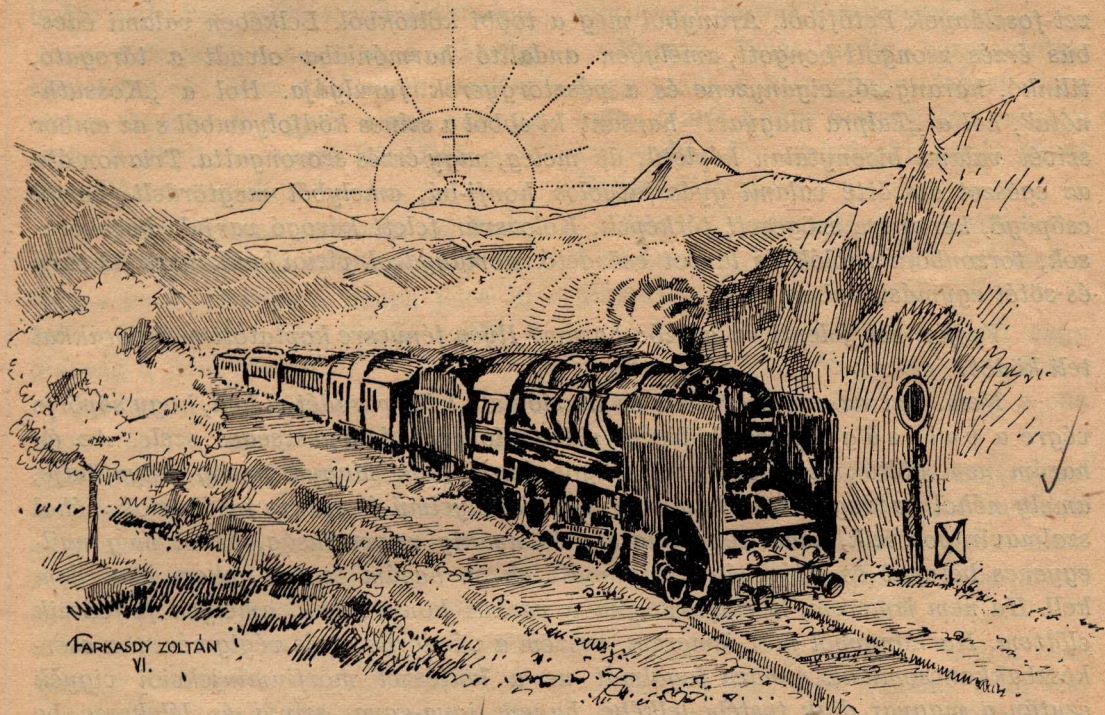
Vízszintes: 1. XVIII. századbeli francia írók híres csoportja. 14. Tagadószó. 15. Romulus és Remus édesanyja .....ia. 16. Mássalhangzó (fon.) 17. És (idegen nyelven.) 19. Kérdőszó. 21. Brazília fővárosa: ..... Janeiro. 23. Híres orosz cári nevének kezdőbetűi. 24. Vissza: El (németül). 26. Azonos mássalhangzók. 27. Felkiáltósó. 29. Búzdítószó. 30. Űrmérték. 31. Szájban van. 33. Igekötő búzdítószó. 36. Azonos 26. vízszintessel. 37. Európai nemzet. 40. Azonos magánhangzók. 41. Nem be. 42. Nem hajlékony. 44. Leánynév. 45. Német helyhatározó. 47. Szárny (latinul). 49. Olasz folyó. 50. $\frac{A}{A}$. 51. Minden diáknak ezt kell tenni. 54. Mester (idegen nyelven). 56. U. G. 57. Személyesnévmás. 58. Azonos 29. vízszintessel. 59. Kicsinyítőképző. 60. Nem tegnap. 61. R. K. 62. Kedves (angolul). 66. Csevegett (régiesen). 68. Időmérő. 70. Francia névelő. 71. Ser betűi keverve. 73. In dem rövidítve. 74. Vissza: Levélen van. 75. Földközi-tengeri sziget. 77. Személyes névmás. 78. És (franciául). 80. Vergilius legnagyobb művének főhőse. (fon.) 81. Vissza: Francia személyes névmás. 83. Vissza: A halál után következik. 86. Kötőszó. 87. Vissza: Amit tanítanak. 89. Azonos 49. vízszintessel. 90. Férfinév. 91. Disznó lakik benne. 93. Földművelő eszköz. 95. J. Z. 96. Frank uralkodó volt. 98. Énekel. 101. Azonos 73. vízszintessel. 102. Mássalhangzó (fon.) 103. Híres angol királynő volt: V..... 105. Ró. 107. Itt koronázták meg Szent István királyunkat.

Függőleges: 1. .... Akadémia. 2. Rag. 3. Tagadószó. 4. Kisfaludy Károly híres drámája. 5. Vallás rövidítése. 6. Gáspár Miklós Cézár hitvese c. regényének képzeltszava. 7. Vissza: Fűszer. 8. Leánynév. 9. ... világot. 10. Davon betűi keverve. 11. Vissza: Mássalhangzó (fon.) 12. Vissza: lap. 13. Két szép magyar város. 18. Személyes névmás. 20. Azonos 31. vízszintessel. 22. Itt (németül). 23. Világhírű frank uralkodó nevének kezdőbetűi. 25. Nem szomorúan. 28. Télen van. 30. Vissza: Bányában van. 32. Felkiáltósó. 34. Vissza: Francia személyes névmás. 35. Megszállott területen, a Duna partján levő magyar város: ... mony. 36. Tagadószó. 38. A világ legnagyobb víztömegű vízesése. 39. Fiú. és leánynév (becézve). 42. Én magam (franciául). 43. Munkaképesség. 46. Azonos mássalhangzók. 49. ... töfi. 52. Tul betűi keverve. 53. Ruhadarab. 54. Magyar Atlétikai Club. 55. Maró folyadék. 63. Vissza: Bírak, egyetemi tanárok hordják. 64. Vissza: An dem rövidítése. 65. Fűrószám. 67. Ha (franciául). 68. Álmos édesanyja. 71. Központi hatalmak ellenfele a világháborúban. 72. Vissza: Akit valamí megillet. 76. Azonos mássalhangzók. 77. Azonos magánhangzók. 79. Személyes névmás. 81. Mutatószó. 83. Vissza: Akinek sápa van. 84. Vissza: Ellentétes kötőszó. 85. Vissza: Csak ezt szabad mondani. 88. Névelő. 89. Görög betű. 92. Házállat. 94. Kérdőszó. 96. Kenyeret süt. 97. Fik betűi keverve. 99. Levegő (franciául). 100. Olvasni (franciául, fon.) 102. Mássalhangzó (fon.). 104. Óhajtószó. 106. Ír.

IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1938. NOVEMBER.

XVII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM.

Egy eszme indul...

- ✓ Egy Eszme jő, robogva, tűzszekéren,
- ✓ Egy Eszme indul messze, valahol.
- ✓ Tavaszi fűzek szélingatta ága
- ✓ És őszi lombok tarka hervadása
- ✓ Vassal kivert útjára ráhajol.
- ✓ Egy Eszme indul messze, valahol.
- ✓ Egy Eszme jő, robogva, tűzszekéren.
- ✓ Valahol messze indul egy vonat
- ✓ És maga előtt megkondítja sorra
- ✓ Az őrházakban a harangokat.
- ✓ Egy vonat indul messziről az éjnek,
- ✓ És elibe, a rozzant házikóból
- ✓ Tisztelegni kilép az ór, a lélek.
- ✓ S a vassal kivert pálya végtelenjén

Zöld lángok, piros lángok égnek:
Egy vonat indul messziről az éjnek.

- ✓ És néha jönnek fényes állomások:
- ✓ Kupolái az eszmék vonatjának.
- ✓ És jönnek néha elhagyott vidékek,
- ✓ Ahol a váltók mind tilosra állnak.
- ✓ És jönnek megrögzött gonosztevők,
- ✓ Akik a sínre lopják köveik,
- ✓ És rajongók, kik a mozdony elébe
- ✓ Önnön veszendő testüket vetik.

- ✓ Az Eszme jő, robogva, tűzszekéren,
- ✓ A mozdony nő, de amíg testet ölt,
- ✓ Csak fojtott, tompa dübörgése hallik,
- ✓ Mit a ráhajtott fülbe sűg a föld.

Reményik Sándor.

H a z á m.

Valamikor, ha a diák kimondta ezt a szót: h a z á m, egyszerre valami piros-fehér-zöld vagy szivárványos köd ereszkedett a szeme elé, amelyben mint délibábfátylak a pusztaság felett, bájos összevisszaságban úszkáltak kép- és idézet-foszlányok Petőfiből, Aranyból meg a többi költőkből. Lelkében valami édesbús érzés zsongott-bongott, amelyben andalító harmóniába olvadt a tárogató, tilinkó, harangszó, cigányzene és a pásztorgyerekek furulyája. Hol a „Kossuthnóta”, hol a „Talpra magyar!” harsant ki ebből a színes ködfolyamból s az ember szívét valami bizonytalan képletű, de meleg, nagy érzés szorongatta. Trianon óta az egészet átszötte valami gyászfátyolos honfi-bú, amelyből megtördelt, vértől csöpögő, keresztre szögezett térképek, Kolozsvár felett károgó varjúk, bocskorosok, torzonborz rablók és láncot csörgető rabmagyarok víziói bukkantak fel sűrű és sötét egymásutánban.

Vajjon ezt jelenti ez a szó: hazám? Ilyen fényesre koptatott metafórákkal teli ködöt?

Nem. Ezt az egész érzelmi és illuzionista lelki-parádét el kell, hogy söpörje végre a v a l ó s á g metsző, hideg és rideg, de erős és egészséges szele. Az én hazám nem költők metafóráinak virágos kertje, de Magyarország anyaföldje, amely néhol gazdag fekete hümusz, néhol könnyelmű és száraz futóhomok, néhol szalmavirágos szik, néhol tengelyig sár és nyakig nyomorúság, néhol meg nyíl-egyenes betonút és világszép főváros. Ez az én hazám és ezt nekem ismernem kell. Ha nem ismerem, nekigyürközöm a vaskos könyveknek, amelyek felfedezik előttem. Ha könyvből már ismerem, veszem a vándorbotot és végigmérem a cserkészbakkancsokkal. A haza fogalmát ne a költészet morfiuminjekciói vigyék ezután a magyar diák testébe-lelkébe, hanem igya-egye, szívja és lélekezze be saját szemével, szájával, tüdejével és minden testi-lelki pórusával. Így lesz ez az ország: h a z á m.

De a „hazám” szó nemcsak ezt a földet jelenti, hanem azt a népet is, amely rajta lakik. És ahányféle a magyar haza földje, annyiféle a rajta lakó nép is. Hol cifrapártás, gyöngykalárisos, selyemmel írottas karakterbaba, hol földszagú, földszínű, napszitta, nyomorúság savazta koldusrongy. Hol bővérű, nótás, zsíros és piros-pozsgás, hol vánnyadt egykékkel koravén asszonyokkal, romlott ideg-zettel, szektáskodó. Beszéde is hol ősi szavak zamatjával színes, hol idegen nyelvvél, idegen vérrel, de velünk egy néppé forradtan tarkítja a magyar néprajz térképét.

Valóságot! Valóságot! Ezt harsogja ma ez a szó: h a z á m. Elég volt az évszázados „vak ügetés” a „ködboxótban”. Most már lássunk tisztán! Nem baj, ha a nappali világoosság nem lesz is olyan szép, mint a „mult századok ködébe bújva” az álmodozás. Nem baj, ha sivár, kopár, fenyegető és keserves problémák zuhannak is ránk egyszerre. Nem. Mi ébredni akarunk és harcolni! Mert tudjuk, hogy Aki ébreszt, az a harcban is velünk jár, mert Ő m a g a a V i l á g o s s á g, a z I g a z s á g, a z Ú t, a z É l e t!

KISDIÁKBÓL — HIRES ORVOS ✓

I.

Marti Endre édesapja falusi szűrszabó volt, csak a tiszteletes úr ösztökélésére vitte Szarvasra a fiát diáknak.

— Sok pénzbe kerül ez a diákság, tiszteletes ur! Nem való ilyen szegény ember fiának. A jegyző úrnak való az csak; ő viheti Szarvasra Béla fiát; az ő bugyillárisa engedi.

— Nem egészen úgy van az, János mester. Majd adok én szép ajánló levelet, meg a bizonyítványa is csupa jeles ennek a Bandinak. Nem kerül sokba a diákság a jeles fiúnak.

Az lett a beszélgetés vége, hogy Marti Endre együtt került Szarvasra diáknak Katona Bélával, a jegyző fiával. Mind a kettőjüket ugyanaz a vonat vitte. Csak hát Endre harmadik osztályon utazott, falócákon üldögélt édesapjával együtt; Katona Bélát és édesapját meg a bőrülékes második osztály ringatta Szarvas felé. De a vonat zakatoló kereke mind a két fiúnak egyforma szeretettel beszélt:

— Kit-kat; csak azután tanuljatok, fiúk!

Endre meg is értette ezt a kedves beszédet.

Alig töltöttek egy-két hónapot Szarvason a fiúk, már tudnivaló volt, hogy Marti Endre lesz az első gimnáziumban a legjelesebb fiú; de tudni lehetett azt is, hogy Katona Béla a bukácsoló diákok közé kerül. Az öreg Delhányi bácsi, a jeles tanár, mondogatta is:

— Marti Endre legyen a példaképek! Az iskolában figyelmes, az utcán illedelmes, otthon szorgalmas. Így aztán lehet valaki jeles diák. De aki az isko-

labán fecsegő, az utcán lármázó, s otthon meg csak játék után futó, mint Katona Béla, bizony az a fiú csak szomorúságot szerez a szüleinek.

Katona Bélát pedig bosszantotta, hogy hiába ő a szeghalmi jegyző fia s hiába Marti Endre a szeghalmi szegény szűrszabó fia, mindenki csak Marti Endrét dicséri.

Éretlen csúfolódással fordult hát Endréhez egy délután, mikor kijöttek a gimnáziumból:

— Hova sietsz Endre? Nem vagy most Szeghalmon. Vagy tán itt is foltzod a szúrt valamelyik szabónál s oda szaladsz?

Endre diák a csúfolódó Bélára vetette okos szemét s nem szólt semmit. De Béla diák lehajtotta fejét s elszégyelte magát. Mintha szívébe nyult volna valaki!

Endre nem haragudott Bélára, csak — kerülte. Egyik év a másik után szaladt, de ők egy szót sem szóltak egymáshoz többet. Közben Béla hátrább is maradt: Endre meg jelesebbnél-jelesebb bizonyítvánnyal örvendeztette meg mindig édesapját, édesanyját.

II.

Marti Endre híres budapesti orvos lett. Alig győzte sok betegét gyógyítani, pedig kora reggeltől késő estig szakadatlanul dolgozott. Nagy fekete gépkocsija röpítette betegeihez. Mikor a bűgő autó száguldott vele Budapest utcáin, elálmodozott. Mindig az a hangulat ringatózott szívében, mikor Szeghalomról a kis döcögő vasút először vitte Szarvasra s ő a kerekek kattogását hallgatta boldog álmodozással.

Most is valamelyik grófi beteghez röpítette Marti Endrét az autó. A nagyon forgalmas Kálvin-téren jártak, mikor az egyik villamos elütött egy embert. Hirtelen százan és százan futottak ott össze; megálltak az összes villamosok; megállt a gépkocsi is. Mintha csak ezer és ezer óriás fekete hangya kavargott volna ott egy gomolyagban.

két pillanatig csak bámult, alig tudott szóhoz jutni:

— Így ni! Segítsenek. Vigyük vigyázva autómba s kórházba kell vele sietnünk.

S tíz perc mulva már a Rókus-kórházban nyöszörgött eszméletlenül az összeroncsolt lábú ember. Marti Endre másik két orvossal volt mellette.

A villamos előtt jajgatott az összetört ember.

— Orvos vagyok! Engedjenek!

Erre a három szóra utat csináltak hirtelen a báméskodók Marti Endre orvosnak. A villamos előtt jajgatott az összetört ember. Mikor az orvos megpillantotta, igen elkomolyodott. Egy-

Az egyik orvos megszólalt:

— Ki lehet ez a szerencsétlen? Valami koldusforma.

Marti Endre nem szólt egy szót se. Ő jól tudta, hogy a szeghalmi jegyző büszke fia ez a félholt ember. Katona

Béla, az elcsapott tanító. Elcsapták a tanítóságból is, mert az iskolában sem végezte el sohasé a dolgát. Most már majdnem koldult.

Marti Endre végre csak ennyit mondott:

— Majd megpróbálom én, ha megengedik az urak. Hátha megmenthetjük szegényt?...

És Marti Endre nem hiába volt híres orvos.

De mire Katona Béla magához tért, már nem látta maga mellett Marti

Endrét. Nem tudta meg, hogy ki mentette meg az életét. Csak egy levelet adtak neki, abból néhány papírpénz hullott elébe s mikor nyugtalanul kérdezte, hogy ki küldte azt neki, így felelek:

— Egy szeghalmi úr! — Mert Marti Endre így hagyta meg ezt is.

Katona Béla pedig gondolkozott. Lehetetlen, hogy ne gondolt volna Marti Endrére is, a réges-régen megbántott kis diákra, mert sírni kezdett.

És sírt sokáig...

Gyökössy Endre.

Történelmi napok ✓

A Bach korszak legsötétebb napjaiban Deák Ferencet egyik ismerőse megkérdezte, meddig tarthat még az embertelen elnyomás ideje. Deák kedves szokása szerint anekdótával felelt: „Van nekem a zalai szőlőmben egy düledező présházam. Megkérdem egyszer a vén vincelléremet: Ugyan öreg meddig állhat még fenn ez a roskatag vityiló? „Hát uram, volt a felelet, eláll ez még egy ideig, ha nem *fúnak* a szelek.” El is seperte rövidesen az egész Bach rendszert a bekövetkezett háborúk vihara.

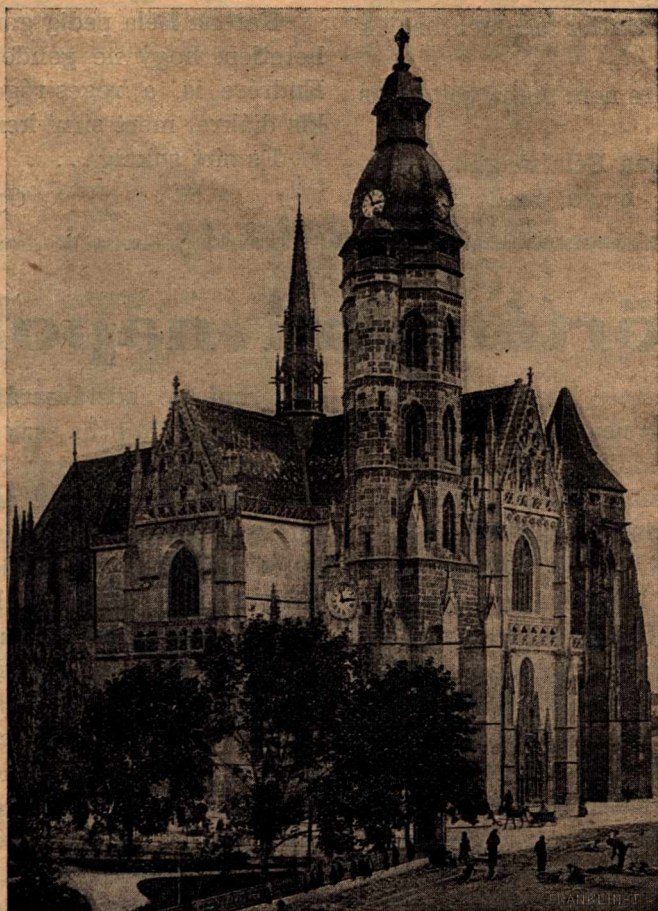
Deák Ferencnek ez a közismert történetkéje be sokat megfordult mostanában az öregebbek fejében. Hosszú húszesztendős áporodott tespedés után végre „fúnak a szelek”! Fiatalos nyargalással vágattak be a Szudéták és Kárpátok völgyeibe. A hegyoldalakon megreccsenetek, meghajlottak a legvastagabb fenyőszálak is, de meginogtak és északon és keleten már össze is omlottak az örök időkre szánt határok, a német és lengyel végek felé. Csak erre délkelet felé támogatták még a határbástyákat az

összeroppanó köztársaság egész maradék erejével. Mintha csak a hatalmasabb nemzetek felé vesztett területekért itt akarnának kárpótlásul mennél több területet megmenteni. Amott napok alatt teljes mértékben meghódoltak a németlengyel követelések előtt, mifelénk hosszú hetek után tudtak csak nagynehezen végleges választ lerögzíteni. Milyen nyugtalanító a csonka hazában is minden gondolkodó embernek ez a huzavona, hát még a megszállott Felvidék magyarjai és a velük érző más ajkú testvérek mit szenvedhetnek a hatalom birtoklóiak dühétől.

Történelmi napok ezek, eljövételüket két évtized óta lesi, várja a nemzet fiatalja, öregje. Most azonban, mikor végre megértük felvirradásukat, sokaknál a tiszta öröm helyett hosszú időn át gyötrelmes kétségeskedést hoztak. Csak az elején, főként a komáromi tárgyalások kezdetén, mikor a két kis terület Ipolyságnál és Sátoraljaujhelynél visszakerült, talán csak azokban az órákban volt zavartalan öröm keserőség

nélkül. Aztán jöttek a csalódások. A tótok, akik oly hibátlan magyarsággal beszéltek a tárgyaló asztalnál, akiket egykor olyan kedves, szelid népnek ismertünk meg, most, — legalább a mai vezetők — a csehek engedelmes eszkö-

sünk, szabadságharcunk leggyakoribb és legfontosabb színhelyéről. Néprajzi, gazdasági szempontokon felül számkra érzelmi kérdések állnak az előtérben. A Felvidék városai, megyei nékünk nem egyszerű statisztikai egysé-

A kassai dóm.

zének bizonyultak, az autonómia-ígéret fejében már az első órákban a cseheknek tettek hűségüket.

A mi nyugtalanságunk teljes mértékben érthető. Hiszen nem hódításról, nem terjeszkedésről van szó a mi esetünkben, hanem a magyar történelem megszentelt földjéről, szellemi fejlődé-

gek, hanem a nemzet testéről erőszakkal letépett tagok. Munkács nemcsak megyei székhely és vasúti gócpont, mint az iskoláskönyv emlegeti, hanem első sorban Rákóczi vára és a *gens fidelissima*, a ruthénség gyülekező táborhelye. Kassa nekünk Felsőmagyarország fővárosa és Rákóczi fejedelem nyugvó-

helye. Eperjes nekünk, magyar evangélikusoknak, a vértanúk városa. A Szepeségről még gondolatban sem tudnánk örök időkre lemondani, szívünkben Készmárk nevével elválhatatlanul összefonódik a búcsúzó Bercsényi nótája. Selmebánya a magyar kultúrának sajátos ragyogású ékköve. Pozsony az ősi koro-

lasztani: melyiket szeressem, melyiket szeressem? A húszesztendős seb még nagyon is friss, még teljes felületén újra meg újra vérzik. *Recrudescunt vulnera.* .

Mégis tagadhatatlanul a mostani néhez órákban is rámutathatunk sok biztató jelenségre. Sok kétségtelen múlásztás ellenére nem ott tartunk, ahol 1918-

II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona, balra Eszterházy, jobbra Sibrik szarkofágja a kassai székesegyházban.

názó város, tornyán máig ott van Szent István koronájának mása a kereszt helyében. És nincs hely, város, várrom, amelyet ezer éves történetünkhöz téphetetlen szálak ne fűznének.

Ezek az érzelmi tényezők teszik számunkra oly nehézé a várakozás óráit. Mi nem tudunk hideg ésszel határt vonni a reménykedések és lehetőségek mesgyéjén. Számunkra kegyetlen dilemma Pozsony vagy Kassa között vá-

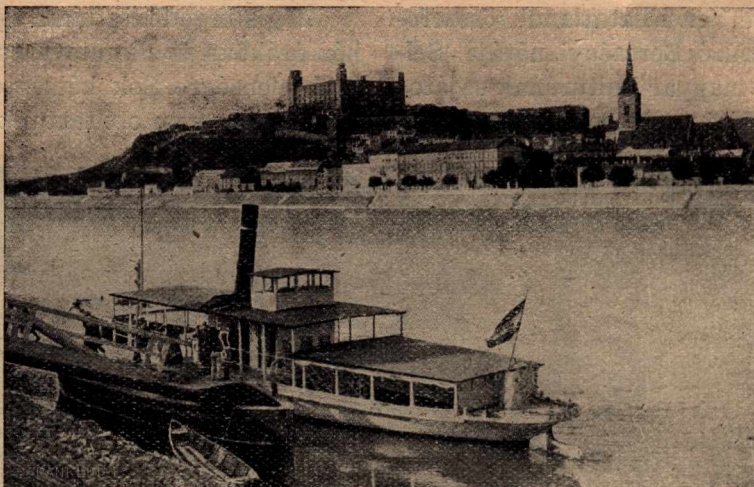
19-ben voltunk. Nincs meg többé az a tehetetlen csüggedtség, az a világnézeti kettéhasadtság és főképen nem zibbaszt már az érzéketlen reménytelenség. Ha a tempóban és módszerben van is eltérés még a magyar és magyar között, a cél mindnyájunk számára egy és ugyanaz. A revízió és megújhodás vágyában ma mindnyájan egyek vagyunk.

Megváltozott a felfogásunk a szlovák és ruszin kérdésben is. Hívjuk ezentúl e

néven, ha örömet szerezhetünk vele, ha ez a két elnevezés az ő nagykorúságuk elismerését jelenti számukra. Ha a mos-

nyelvi kérdést is becsülettel meg lehet oldani mindkét fél javára.

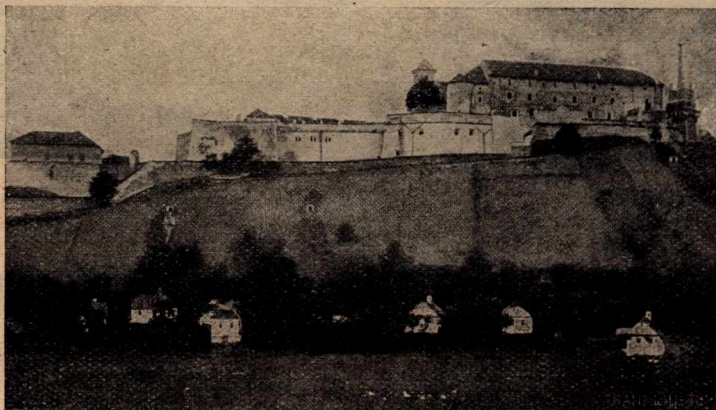
És végül *fújnak a szelek*, és ezek ez-

Pozsony. ✓

tani vezetőik még nehezen tudnak is kibontakozni húsz esztendő keserves tapasztalatainak ellenére is a cseh irányítás gondolköréből, a földrajzi, gazda-

úttal a mi vitorláinkat dagasztják. Most mindhárom ifjúi erőttől duzzadó nemzet, az olasz, német és lengyel a mi oldadun- kon áll. 1918—19-ben minden ellenünk

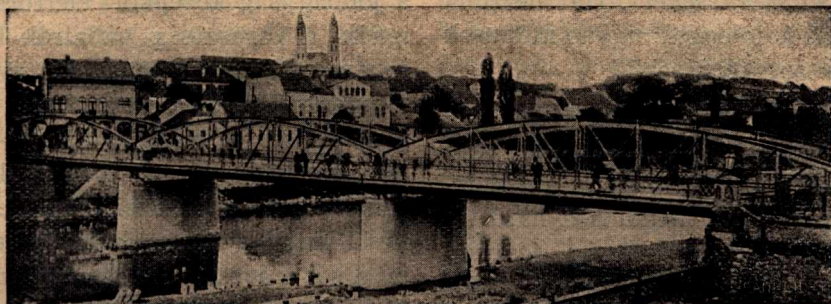
A Munkácsi vár az ezredévi emlékművel. ✓

sági és nem utolsó sorban a történelmi erők kell, hogy közelebb hozzák a magyarsághoz ezt két testvér népet. Ami ma még elválasztó erőnek látszik, a

esküdött, most megfordult a szél iránya. Akkor bűnhődnünk kellett el sem követett bűnökért, most a népiség diadalmas elve felszabadulást vagy egyelőre leg-

alább is emberibb létet jelent minden világtáj felé, minden elnyomott magyarnak. Lehet, hogy még csak a kezdet kezdetén vagyunk és nemzetünk történetének olyan felemelkedő lendülete követke-

vésnie. Hátha az van megírva a sors könyvében, hogy annyi valósul meg legszebb álmainkból, amennyire lélekben is felkészültekvagyunk. Nekünk méltóknak kell lennünk a megszállt területen ma-

Ungvár az Ung-folyóval.

zik be, aminőhöz fogható a közelmúltban csak 1848 márciusa volt. De erre a nagy fordulatra még nagyon sok a teendőnk, főképpen lélekben kell megújodnunk. Ezt kell a magyar ifjúságnak a mai sorsdöntő napokban leginkább szívébe

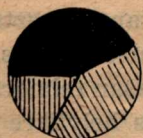
gyárságukért elnyomottak szenvedéséhez. És a csüggedés perceiben soha meg ne feledkezzünk arról, hogy vége a tespedésnek, „fújnak a szelek”. És elsöprik mindazt, ami korhadt és hazug.

Krónikás.

Farkasdy Z.

75-100% MAGYAR NÉMET SZLOVÁK RUTÉN LAKATLAN
50-75%

POZSONY

KASSA

KOMÁROM

MUNKÁCS

UNGVÁR

NYITRA

ÉRSEKÚJVÁR

BEREGSZÁSZ

LOSONC

Az angol tengerészeti hivatal által kiadott, teljes alapossggal elkészített, néprajzi térképe a Felvidéknek. Érdekessége, hogy a magyar néprajzi térképek előtt készült.

A magyar sorskérdések.

Bizonyára hallottátok, sőt talán sokat is hallottátok már emlegetni újságokban beszédekben, társaságban a „magyar sorskérdéseket”. Hát nézzünk csak szembe a dologgal: ugyan mik ezek a „magyar sorskérdések”?

Olyan kérdések, amelyek a magyarság mai sorsának kialakulásában ható tényezők voltak a múltban és amelyeknek a formálása és megoldása ható tényezői lesznek a magyarság jövőendő sorsának. Mindegyik kérdés egész sor másik kérdéssel áll összefüggésben, mert ahogy a fa millió gyökérrel kapaszkodik a földbe és szívja onnét az élet-erőt, a magyar sors fája is nagyon sok gyökerű. Így a sorskérdések mindegyike ú. n. kérdéssorozat. Három ilyen kérdéstömeget ragadhatunk ki a sok közül, ha röviden mutatót akarunk adni a magyar sorskérdésekből: a *parasztkérdést*, a *szociáliskérdést* és a *lelki ébredés kérdését*. Vegyük csak őket sorra!

A parasztkérdés.

A parasztkérdés egy évezreden keresztül kísértő réme és a lefojtás módszerével kezelt robbanó aknája volt a magyar életnek. Már Bánk bán idejében megjelenik Tiborc alakja és szeretné, ha észre venné ura, lehajolna hozzá és orvosolná nehéz sebeit. De a magyar uraknak, mint Bánk bánnak is, mindig voltak fontosabb és sürgősebb dolgaik, mint a parasztkérdés megoldása. Bizalmatlanok, közönyösek, önzők, halogatók, kényelmesek és nagyon csekély szociális érzékkel bírók voltak a paraszttal szemben. Ha aztán a parasztnak elfogyott a türelmük és olyan Dózsa-féle lázadásban (1514) robbantak ki, jött a megtorlás s ahelyett, hogy enyhítették volna,

súlyosbították terheiket, láncokat, korlátaikat. Magyarország egyike volt a legutolsóknak Európában, amely levette a jobbágyság középkori életformájának igáját a parasztság vállairól. De ezzel a parasztság akkor már nem nyert meg mindent? Miért? Mert a kapott földeket meg kellett váltania és ez 30—40—50, sőt némely helyen 60 évre is életképtelenné nyomorította birtokukat. Azonkívül meghagyták az óriási, sokezer, tízezer, sőt százezer holdas nagybirtokokat (latifundiumokat) hitbizományoknak, (vagyis olyan földeknek, amelyeket nem lehet eladni), s ezek igen sok helyen úgy körülfojták a parasztnak földjeit, hogy nem engedtek a szorgalmas, életképes fajtnak semmi terjeszkedési lehetőséget. Az ilyen érvényesülésre, terjeszkedésre képtelen, lefojtott területen azután a legszörnyűbb testi-lelki, gazdasági és erkölcsi torzulások, elfajulások, nemzeti betegségek léptek fel, mint pl. a *beteges földéhség*, amely mindenben keresztülgázol a földért, vagy az *egykézés* (egy családban csak egy gyermek), hogy a megszerzett földcske ne darabolódjék szét, sőt az összeházasodás által növekedjék. Ilyen a *kivándorlás* Amerikába, amely a háború előtt másfél millió színmagyar munkáskéztől fosztotta meg a magyar nemzetet. Ilyen a *szociális nyomorúság*, *testi és lelki elsatnyulás*, (amely utóbbihoz tartozik a különféle rajongó szekták elszaporodása is), stb.

A múlt század derekától a háborúig tehát ide jutott a magyar parasztság. Amíg minden művelt nemzetben ezalatt a 100—80—60 év alatt lassan felmorzsolódtak a nagybirtokok és helyükre felnyomult egy jólétben élő, gazdaságilag erősen szervezett, egészséges, erős ön-

tudatos (sőt evangélikus országokban: *hívó*) parasztság, amely a nemzet gerince, a nemzeti élet egyensúlyának biztos tartóoszlopa, addig nálunk van egy gazdasági nehézségekkel küzdő és minden életlehetőség elé odafekvő hitbizományi réteg és egy eladósodott, leszegényedett, elsatnyult és eltorzult, itt-ott halálosan beteg és elesett parasztság. A parasztság igazi állapotát még csak most tárja fel az ú. n. „falukutató” irodalom. A segítség módozatairól, módszereiről most tanácskoznak a nemzet legjobbjai. Hogy mi és hogyan fog ebből kialakulni, azt még nem látjuk. Egy azonban bizonyos: *a parasztkérdés helyes és egészséges megoldásától függ az egész nemzet élete. Mert amíg a parasztság beteg, gerincorvadásos az egész nemzet. A jövő nemzedék értelmi vezetőinek tehát ismerniök kell a parasztkérdést töviről-hegyire, mert ennek végleges megoldása nem pár év, de jó, ha pár nemzedék munkájának gyümölcse lehet.*

A szociális kérdés.

A XX. századot a szociális kérdés megoldása körüli harcok, kísérletek, mozgalmak jellemzik. A jövő század szellem-története bizonyára így jelöli meg korszakunkat: *a szociális kérdés százada*. A szociális kérdés tehát: *kor-kérdés*. De minálunk magyar sorskérdés is. A gazdasági anyagi javak és jövedelmek, életjogok és értékek olyan közelebbhozását, a lehetőségek határai közti kiegyenlítését jelenti ez, amely hivatva van azoknak az óriási aránytalanságoknak az eltüntetésére, amelyek a kapitalista alapon berendezett társadalom életében mutatkoznak. Hogy ne legyen földhöz ragadt szegény, akinek majdnem állati munkát kell végeznie a leg-

szűkösebb betevő falatért is és ne legyen minden jóban könyékig vájkáló gazdag, akinek egy szempilla rezdülése is tízezeret és százezreket jövedelmez a szegények erejének, munkájának, verejtékének, egészségének végletekig való kisajtolása, kizsákmányolása útján. Azt a felfogást, amelyet a kezdeti, nem eléggé érett és kipróbált szociálistudomány képviselt, hogy megszüntesse a magántulajdont és az anyagi és szellemi javakból minden embernek *teljesen egyenlő mértékkel* mérjen, ma már kiselejteztek a szociális gondolat anyagából, mint a természet rendjével ellenkező, tehát egészségtelen, beteges tévedést. Amíg emberek lesznek, különbség is lesz köztük. De a silányabb minőségűt, a gyengébbet is védje, gyámolítsa az egész közösség. Viszont a nagyot, az erőset ne zárja el képességei kifejtésétől. Azt azonban ne engedje meg, hogy az erős, életképes vagy erőszakos elvegye az életlehetőséget (pláne erkölcsileg nem egészen tiszta eszközökkel) a közösség gyengébb tagjai elől.

A szociális gondolat hatásköre kiterjed tehát az egész gazdasági és társadalmi élet területére. A mindennapi kenyér kérdésére épügy, mint a testi és lelki egészség, népnevelés, ifjúkor, öregkor, szellemi élet, művészetek, stb. kérdéseire. Mindenütt arra törekszik, hogy lerontsa a társadalmi osztályok közötti válaszfalakat és az egyes embert ne származása, pénze, hatalma szerint értékeljék, hanem egyesegyedül erkölcsi és lelki értékei és a közösségnek tett szolgálatai alapján.

A szociális kérdés azért magyar sorskérdés, mert a szociális gondolat érvényesülése minden nyugateurópai vagy északi államban előbbre van, mint nálunk s addig bennünket sem tekinte-

nek egyenrangú, művelt államnak, míg ezen a téren megfelelő változások nem lesznek nálunk. S addig maga a nemzet sem tud első szétszakadozottságából, az ősi „turáni átok”-ból kigyógyulni, amíg az egyes társadalmi rétegek közti válaszfalak le nem dőlnek.

A lelki ébredés.

Már a szociális kérdés megoldása is ebbe torkollik. Mert a szociális kérdés helyes megoldásának útja nem a szociális gondolatnak törvényekben, intézményekben, gazdasági és társadalmi berendezkedések forradalmi átformálásában keresendő, hanem a szociális lelkületnek, magaviseletnek megnyilatkozásában, felfakadásában a társadalom minden egyes tagjában. *Az igazi szociális lelkület pedig nem más, mint Krisztus lelkülete, a szeretet.* Ez pedig csak úgy tud megnyilatkozni, felfakadni a társadalom bármely tagjában, ha az az egyén személyesen találkozott Krisztussal és neki adta életét. Ha tehát ezután Krisztusban él, illetőleg Krisztus él benne.

Már pedig az a Krisztus való személyes együttélés együttjárás, öntudatos „lelki élet” vajmi ritka ma társadalmunkban. *El kell tehát jönni a nagy magyar lelki ébredésnek, amely futótűzként, szent ragályként terjed egyik lélekről a másikra és testében-lelkében újjászüli, újjáteremti társadalmunk, nemzetünk tagjait.* Ezt azonban mi magunk nem adhatjuk se magunknak, se nemzetünknek. De Isten Szentleke megadhatja és meg is akarja adni, ha olyanok, akik már találkoztak Krisztus-

sal, a Megváltójukkal, állhatatosan és hűségesen imádkoznak érte és szolgálják az evangélium hirdetésével, bizonyágtételeikkel és megújult életük példájával.

Ez a legalapvetőbb magyar sorskérdés, mert a többi is csak erre a fundamentumra állítva oldódhatik meg. Hiába intéznénk el ugyanis a parasztkérdés gazdasági, földbirtokrendezési problémáit, ha az elesett, félrenevelődött, torzult gondolkodású magyar paraszt testileg-lelkileg nem újul. Ezt pedig nem adhatja meg neki semmiféle orvos, semmiféle nevelő, semmiféle közigazdász, semmiféle szociológus, csak *egyedül az élő Isten*, ha lelki ébredést ajándékoz neki.

Ugyancsak a szociális kérdés megoldása sem más, mint Krisztus lelkületének, a szeretetnek kiáradása az emberek közösségébe, együttélésének külső formáiba. Ha a szociális kérdést Krisztus nélkül oldják meg, forradalom, véres túlhajtások, igazságtalanságok és emberi tévedések tömkelege járhat vele. De ha Krisztus valóban él a társadalom tagjaiban, önmagától omlanak le a társadalmi és gazdasági válaszfalak, mint valamikor Jerikó falai.

Az egyetlen megoldás tehát: Krisztus. A magyar sorskérdések zászlaja tehát Krisztus zászlaja. Halljátok meg és szívleljétek meg azért mindnyájan az alóla felharsanó toborzót:

„Fel barátim drága Jézus zászlaja alatt!...”

Németi Farkas.

Dr. báró Prónay Dezső

(Emlékezés születésének 90-ik évfordulóján)

Értékeink egyik legkiválóbbika s nemzetünk büszkesége: dr. báró Prónay Dezső 1848. október 22-én született s így most 90 éves. Isten kegyelméből teljes testi és szellemi frissességben ért el ehhez a szép és kivételes fordulóhoz, amely glóriás fénybe ölti emberi nagyságát s amely alkalomból a feléje forduló baráti, ismerős és tisztelő magyar szívek ragaszkodásukkal és szeretetük minden melegével köszöntik a nagy magyar főurat, kívánva számára tartós jó egészséget és az emberi kor legvégső határáig terjedő még nagyon hosszú életet.

Annak a nagy magyar nemzetségnek élő alakja báró Prónay Dezső, amelynek történelmét maga a magyar nemzeti történelem is magához ölelte. A nemzetség törzse visszanyúlik egészen IV. Béla király koráig s a történelmi adatok szerint körülbelül 1293. év óta szakadatlanul virágzik. Turócz vármegye legrégebb nemesi családjának egyike. Több ágra oszlott s elterjedt Nógrád, Pest és Nyitra vármegyékben is, ahol mindenütt vármegyei és országos előkelő hivatalokat visel s hazafiasságával, a tudományok kedvelésével és pártfogásával tűnik ki. A családnak ma Pest megyében virágzó ága a legvagyonosabb s ez az ág volt egyszermind a bárói ágnak megalapítója is. Csak természetes, hogy ezek a nagy családi hagyományok s különösen a dicső elődök emléke korán belplántálódtak a fiatal magyar főúr lelkébe s ott fogékony és termő talajra is találtak. Az isteni gondviselés báró Prónay Dezsőt kivételes tulajdonokkal, éles ésszel, bölcs előrelátással s gyors határozó képességgel áldotta meg.

E mellett kivételes nevelésben részesült. Főiskolai tanulmányainak Pozsonyban és Budapesten történt elvégzése után a berlini és lipcsei egyetemeken tanult, ahonnan tapasztalatokkal meggazdagodva tért haza. Egész életét hazájának, az aránykalászt termő magyar földnek, a tudománynak és nemzetségének szentelte.

Mintagazda hírében áll ma is. A több ezer kataszteri holdnyi családi birtokon a gazdálkodást európai hírű színvonalra emelte s ezáltal nemcsak másoknak mutatott jó példát, hanem az országot is évről-évre gazdagítva, a nemzeti ügynek tett hatalmas szolgálatot. Az acsai és acsaújlaki díszes kastély nemcsak a messze híres főúrilakok egyike, hanem arról is nevezetes, hogy az acsai kastélyban van báró Prónay Dezsőnek kimondhatatlan értékű és sokezer kötetet számláló hatalmas könyvtára, a családi levéltár és különféle történelmi becsű gyűjtemény. Ez utóbbiban: Bátorhory István és Bethlen Gábor kardja, Apaffy fejedelem remek sakktáblája és számos díszfegyver stb.

A gazdálkodás mellett a közéleti (politikai) kérdések sem voltak báró Prónay Dezső előtt közömböseek. 1874-ben került be először a parlamentbe.

Bátorsága, szókimondása s az igazságért szinte halált megvető harcos természete úgyszólván átment a köztudatba. A magyar alkotmányosság és a jogtisztelet kultusza az, amit mindenkitől megkövetelt s e tekintetben ma sem ismer tréfát. Egyébként minden érzésében és elgondolásában megértés és áldott jószágos szíve jellemzik mint po-

litikust és mint magánembert egyaránt.

Az 1905—1906. években tevékeny részt vett a törvényes nemzeti ellenállás küzdelmeiben. Az alkotmányellenes kormányal szemben Pest vármegye nemzeti ellenzékének élére állott s mint vezér nyomban megalkuvást nem tűró bátorsággal szállt szembe az alkotmánytiprással. Legendás fellépésének köszönhető jórészt, hogy az erőszak megtört, a nemzet és uralkodója közötti egyetértés helyre állott s hazánk sorsának intézését új alkotmányos kormány vehette kezébe.

A háború után Magyarország kormányzója az újonnan alakult felsőház tagjává nevezte ki báró Prónay Dezsőt, ott szintén mint az ellenzék egyik tevékeny tagja foglalt helyet. Az 1927. évben azonban mandátumáról lemondott.

Báró Prónay Dezső hosszú, érdemekben gazdag közéleti munkássága és példát mutató kötelességtudása mellett még mély vallásosság is jellemzi s egyedül erős hite az, ami értékes egyéb emberi tulajdonait felülmúlni képes. Alázatos híve és szolgálja Istenének és egyházának egyaránt, s erre nemcsak — nemzetségének többszázados hagyománya, de még inkább lelkének legmélyebb szükségérzete kötelezi, Valóságos módon belekapcsolódik az egyházi életbe s a milyen fáradhatatlan a munkában, amelyet vállal, éppen olyan megfontolt és komoly minden tanácsadásban. 1883. évben a magyarhoni ág. hitv. ev. egyház, úgy mint előbb dicső elődeit, őt is egyetemes felügyelővé választotta, s ezt a közszeretettől övezett egyhangú bizalmat és mandátumot ragyogó tehetségével, Istennek engedelmességgel szolgálatkészséggel és a legeredményesebb munkával 34 éven át töltötte be az egyház javára és büszkeségére egészen 1917.

évig, amidőn megrendült egészségi állapota miatt kénytelen volt lemondani. Ugyanezen évben jutalmazta meg kiválóan értékes és a magyar haza javát szolgáló munkásságát a debreceni Tisza István tudományegyetem, azzal, hogy díszdoktori oklevéllel tüntette ki. Tázlár (Pest-Pilis vármegye) község pedig ugyanazért 1907. év óta büszkén a nagy magyar főúr neve után a Prónay-falva nevet viseli.

Báró Prónay Dezsőt születésének 90-ik évfordulóján az egész magyar nemzet szeretete és megbecsülése veszi körül azzal a hő imádsággal, hogy érdekekben gazdag életének jutalma legyen mielőbb legszebb álmának és álmunknak teljesülése: *Magyarország feltámadása.*

Dr. Bellusi Baross József

Pályázat ✓

Az Ifjú Évek szerkesztősége a következő pályázatokat hirdeti:

1. Elbeszélés vagy útleírás. (Lehet akár komoly, akár vidám.) Jutalom: I. díj 20 pengő, II. díj 15 pengő, III. díj 5 pengő.

2. Vers. Jutalom: I. díj 15 pengő, II. díj 10 pengő, III. díj 5 pengő.

3. Rajz. (Ceruza vagy tusrajz.) Jutalom: I. díj 15 pengő, II. díj 10 pengő, III. díj 5 pengő.

A pályázaton részt vehet a lap minden előfizetője. A pályaműveket aláírni nem szabad, hanem csak jellegével kell ellátni. A nevet borítékban kell mellékelni s a borítékra ugyanazt a jellegét kell írni, amely a pályaművön van.

Beküldési határidő: 1938. nov. 20.

Az eredményt decemberi számunkban közöljük.

„ÉS LESZTEK NÉKEM TANUIM.”

Kezdem azon, hogy megvillogtatok egy ragyogó drágakövet. Szükség van rá. Legtöbben porba dobják s csakhamar sárgömböcnek vélik. Milyen jó, hogy jönnek azután események, melyek ledörzsölik róla az idegen salakot, s újra fényében pompázhat a drágakövünk.

Szeptemberben ezt írtuk: „Ha Isten is éltet bennünket, egy teljes esztendeig olvashatjátok majd ezt a néhány szót minden számban: És lesztek nékem tanuim.” Aztán eljött október és nem olvashattátok.

Hol van itt a drágakő? „*Ha Isten is éltet bennünket,*” — ez a mondatocsa drágakő. De kinek tűnt fel akkor? Nemde sárba esett? Sokak szemében csak amolyan vallásos szólás-mondásnak tetszett, amit nyugodtan el is hagyhattunk volna. Pedig mily igaz és komoly szó! *Isten kezében van életünk minden perce.* Sohasem szabadna munkánkhoz, tervezgetésekhez fognunk e sóhajtás nélküli: Ha Isten is éltet bennünket! Mert aki szeptemberben egészséges, októberben beteg lehet s kiesik kezéből a toll. Hadd villogjon fel újra drágakövünk fénye! Most novemberben újra megjelenik rovatunk s folytatjuk is majd, — ha Isten éltet!

A szerkesztő ismétlései.

A Csel. 4,31—5,42 terjedő rész gyanúsán hasonlít az eddig tárgyalt-hoz. Szinte szakaszcsontról szakaszra ugyanarról van benne szó, mint amiről már az előző szakaszokban értesültünk: a pünkösdi utáni gyülekezet rajza; Péter gyógyító csodaereje; az apostolok törvény elé hurcolása; Péter nagy beszéde; aztán szabadon bocsáttatásuk s további bátor működésük megemlézése. Ezek a könyvíró szerkesztő ismétlései. Tudnunk kell azt, hogy mielőtt az Újszövetség könyvei mai formájukban meglettek volna, a Krisztusról és az apostolokról szóló történetek a keresztyének száján éltek (ezt nevezzük „szájhagyományoknak”), illetve itt is, ott is leírták és gyűjtögették az egyes történeteket. Persze, ugyanazt többféleképpen is meg lehet írni. Így bizony egyik helyen bővebben őriztek meg egyes részleteket a feljegyzések, mint a másik helyen. Midőn a Csel. könyvét (valószínűleg) Lukács evangélista megírta, akkor — tudva vagy tudatlanul — az első gyülekezet-életéről két ilyen anyagot is közölt szép egymásutánban. Nos, mi ezeknél az ismétléseknél nem időzünk; átugorjuk őket egyszeri rövides elolvasással. (Közben érdemes vissza-visszalapozni, hogy mit beszél el hosszabban vagy rövidebben az előző tudósításhoz képest!)

Egy esetre azonban mégis időt fordítunk. Erről az első rajz nem emlékezett meg egy szóval sem. Anániás és Safira esetét értem.

Csel. 5,1—11.

A megcsalhatatlan Lélek.

Az első gyülekezet szeretet-közösség volt. Ezt egyes példákkal is bizonyítja az evangélista. Külön kiemeli Barnabás nagy tettét: eladja mezejét s annak árát leteszi az apostolok lábai elé, talán éppen az esti gyülekezet színe előtt. (4,36—37.) Régi jogszokás volt ugyanis, hogy amikor valaki birtokba vett valamit, lábát rakta rá. Ezért teszi Barnabás is adományát az apostolok lábai elé. — Aztán egy elrettendő példát mond el könyvünk. Ez nemcsak annakidején kelthetett nagy félelmet, de még ma is megborzongathatja hátgerincünket.

Nem beszélem el feleslegesen *Anániás* és *Safira* szörnyű halálát. Olvassa el kiki lassan s figyelemmel. De — miért kellett nekik rögvést halállal lakolniok? Oly nagy bűn volt az, hogy birtokuk árából valamennyit maguknak félretettek? Hiszen senki sem *követelte* tőlük, hogy mindenüket adják oda! Az első keresztyének között nem olyan volt a „vagyonközösség”, amilyenről a kommunisták álmodnak, de amit nem tudnak megvalósítani, ott sem, ahol ők az urak. A keresztyén gyülekezetben nem kényszerből, de szabadon, *önként*, belső elhatározásból adta oda a magáét az, akit erre rávitt a Lélek. Miért dugják el hát Anániásék vagyonuk egy részét? Mert *hivalkodni* akarnak! Megmutatni, hogy ők milyen jó keresztyének; hadd bámulják, *dicsérjék* tettüket: íme, ezek mindent odaadtak! Közben pedig titkos pénzük van a „takarékbán”. A legszentebb dologból, a *hitből csinálnak üzletet*, dicsőség-hajhászatot. Ők! Akik a *szent* keresztyén gyülekezethez tartoznak, akiket Isten Lelke, a *Szentlélek* vezérel! De az Úrnak Lelkét nem lehet becsapni! Isten ítélete lecsap rájuk s holtan rognak össze. Nem *Péter* cselekszi ezt, ő csak megintí őket. *Isten* használja fel ezt az alkalmat rettenetes haragjának kitöltésére. Fenntartja Ő magának mindig azt a jogot, hogy egyes esetekben kimutassa büntető haragját — okulásunkra. Ne dugjunk el Isten elől semmit! Adjuk oda Neki magunkat teljességgel!

Csel. 6,1—7.

Új tisztség.

Vitából támadt a diakónusok új tisztsége. A *görög zsidók* és a *héber*ek vitájából. Kik voltak ezek a görög zsidók? (*Hellenistáknak* nevezték őket más szóval.) Ezek a zsidó vallást követték, de anyanyelvük görög volt, mert Jeruzsálemen kívül szétszórtan éltek, görögnyelvű területen. Akadt köztük zsidó származású is (pl. Saulus Tarzusban!), de még többen voltak nemzsidó származásúak, akik áttértek a zsidó vallásra. Ezek a hellenisták vonzódtak Jeruzsálembe, hiszen ott volt a templom. Különösen öregek mentek fel a szent városba, kik már nem dolgoztak. Ezért volt azután közöttük sok az özvegy, kik segísre szorultak. A hellenisták közül is sokan keresztyénekké lettek, éppen úgy mint a jeruzsálemi bennszülött héberék közül. Ha szegények voltak, gondozta őket a gyülekezet. Igen ám, de főképpen régi jeruzsálemi zsidó családok házaiban gyülekeztek össze esténként a város keresztyénei s valahogyan a hazai héber özvegyasszonyokat önkéntelenül is előnyben részesítették. A hellenisták ekkor panaszt tesznek az apostoloknál, teremtsenek ők rendet. De nekik meg annyi a dolguk a tanítással, hogy jónak látják új tisztséget felállítani: a *diakónus-hivatalt*. (Diakónus = szolgálatot végző.) A gyülekezetben nincs is másfajta tisztség, csak — *szolgálat!* Úgy „avatják” fel őket az apostolok, hogy kezüket a *gyülekezet nevében* a választottak fejére teszik. Ez az első hivatal, mely a *gyülekezet megbízásából* való (a Szentlélek akarata szerint); az apostolok még magától *Jézustól* vették hivatásukat.

Csel. 6,8—15.

Angyali orca.

A hét diakónus egyike, *István* nemcsak az asztal körül szolgál, de csodákat, jeleket tesz, s prédikál is mint az apostolok. Ő sem kerülheti el tehát a meghurcoltatást. A már említett hellenisták kötnek beléje, — jóllehet István maga is hellénista. Vitatkozásban nem bírnak vele; *erőszakhoz* folyamodnak tehát. Tanúkat állítanak ellene, akik azt bizonyítják, hogy *istenkáromlást* szól. A zsidók istenkáromlásnak vették azt, hogy Jézust többre tartják a jeruzsálemi templomnál és a mózesi cere-

móniáknál. Ezért a „káromlásért” pedig törvényük szerint *halál jár!* De a tanács mégsem vesz észre István arcán ijedtséget. *Angyali fény ragyog rajta.* Ő már látja az eljövendő világot, mit árthatnak neki földi élete elvételével! De azért beszélni kezd.

Csel. 7,1—53.

Vádol a vádlott.

Unalmas ez a hosszú beszéd ma nekünk. Ehelyett mi valami fordulatot, eleven, szellemes védőbeszédet várnánk. De íme, az első keresztyén gyülekezet oly *fontosnak* tartotta, hogy részletes bőségben megőrizte! S maguk a vádlók is nyugodtan hallgatják sokáig. Hogyan lehetséges ez? Ilyen beszédekhez voltak szokva. A *zsidó prédikáció* ebből állott: emlékezés Izráelnek, a választott népnek csodás történetére. Ám érdemes *ma is* komolyan átolvasnunk ezt a régi prédikációt. Figyeljük, hogy bújkál benne a *vád*, míg végre nyíltan is kicsattan! István megmutatja Izráel történetében a nép bűnét: *kétszínű* magatartását. Büszke az ősökre, de Isten küldötteinek mindig ellene áll! S itt tér rá Krisztusra, az „Igazra”, Isten legnagyobb küldöttére, akinek ők a *gyilkosai!* Vádol a vádlott. Olvasásunk közben keressük mindenütt ezt a lappangó s végül is kitörő vádat.

Csel. 7,54—60.

Kőzapor.

Hogy a zsidók szemében mennyire nem volt tréfa az istenkáromlás, azt bizonyítja a kőzapor: az első keresztyén vértanú halála. Hát hogyan volna István nyilván istenkáromló, amikor gyalázatos beszédét még azzal tetézi, hogy (mint mondja) elragadtatásában *látja* az Urat! Azt, akit emberi szem *nem* láthat s kinek nevét ajkára sem veheti az ember a törvény szerint. Jöjjön a büntetés! Hogyan történt a *megkövezés* akkortájt? A város kapuján kívül állt a megkövezés dombja. Ide kivitték a vétkest. A tanúk ekkor régi szokás szerint levetik felső ruhájukat (ezt őrzi itt Saulus!) s munkához fognak. Az első tanú lelöki a elitétet. A második tanú egy nagy követ hajít utána a szívére. S ha még mindig él, akkor mindenki követ foghat reá, míg csak moccan! Ez volt István sorsa is. De ő úgy tűrte, ahogyan *Jézus a keresztet.* Jézus sóhajaival sóhajt fel. Kezdődik a keresztyén üldözések nagy színjátéka, melyre csak az utolsó ítéletkor gördül függöny.

Szentlélek.

Ez alkalommal szeretnénk pár szót ejteni a **Szentlélek** fogalmáról. Persze a Szentlelket igazában nem nevezhetjük „fogalomnak”, hiszen nem „foghatjuk” meg, mint ahogyan Istent nem foghatjuk meg. De mégis kell hozzá magyarázatot fűznünk. Sokszor előfordult az olvasott szakaszokban is. Anániás és Safira a Szentlelket *csalták meg*, illetve *kísértették meg*. Diakónusoknak a *Szentlélekkel teljes* férfiúk közül választottak meg hetet. István meg azzal vádolja Izráelt, hogy mindenkor *ellene igyekeztek* a Szentléleknek.

Nos, ezekből a példákából máris láthatjuk, hogy a biblia nem ad a Szentlélekről pontosan kidolgozott tanítást, „fogalmat”, *elméletet*, mert ez lehetetlen is. De ugyanakkor tanúskodik arról, hogy Isten szent *Lelke valóságosan működik*, cselekvésben, mozgásban van itt és amott. Mert hogy Isten Lelke (azért írjuk nagybetűvel, mert nem *emberi lélek*, hanem *Istené*; illetve ezért tesszük hozzá a magyarban — hol egy szó van csak mind a kétféle lélekre —: *szent Lélek!*), mondom, hogy Isten Lelke *túl van rajtunk*, érzékeinkkel hatalmunkba nem keríthetjük, még egyáltalában

neem jelenti azt, hogy nem is *tapasztalhatjuk* meg! Jézus azt mondja Nikodémusznak, hogy olyan a Szentlélek, mint a szél. Ezt sem bírjuk kezünkbe kaparintani, de csak érezzük a szabadban, hogy fúj-e, vagy sem. *A Szentlelket elméletileg leírni nem lehetséges, csak megtapasztalni lehet.* Az első gyülekezet arról beszél, hogy Krisztus Urunk mennybemenetele óta a *Szentlélek által* van kapcsolatban, közösségben Istennel! Ez a titokzatos Lélek hidalja át az eget a földdel, hozza közel bűnös emberhez a szent Istent! Ez a Lélek teszi újjá azokat, akik a gyülekezetben élnek. Ez ad erőt nekik csodatételre, szeretetre, tűrésre, bátor kiállásra, prédikálásra és meghalásra. A keresztyén gyülekezetet nem emberi gondolatok, nem saját vágya, de Isten Szentlelke vezérli. Azért olyan nagy Anániás és Safira bűne, mert ők már megtapasztalták a Szentlélek fújását s mégis ellene cselekedtek; szembe fordultak a Lélek szélviharával, el kellett hát pusztulniok. Mindezzel — jól tudjuk — nem magyaráztuk meg a Szentlelket. Nem is fontos. Csak hogy megtapasztalnók belénk áramlását, bennünk munkálkodását! Ezt kérjük!

Vértanú.

A tanúkról már szoltunk multkor. Most szólnunk kell a **vértanúkról**. A görög nyelvben mind a kettőt egy szó fejezi ki: „*Mártíroi*” (mártírok) *tanúkat* is jelent (akik tanúskodnak Krisztusról), s *vértanúkat* is, akiket tanúságuk miatt, tevésük miatt megölnek. Tehát *keresztyén értelemben nem minden halálra ítélt hős vértanú, mártír, — csak az, aki a Krisztusról való tanúságtevése miatt jut halálra erőszakos kezek által.* Mint István, az első vértanú.

BIBLIAI KÉRDÉSEK.

Végül egy *újdonságot*. Ezentúl a magyarázott szakaszokhoz velük kapcsolatos *bibliai kérdéseket* közlünk havonként. Szeretnők, ha ezekre sokan meg tudnának felelni. Nem lesz könnyű! Minden hó 25-ig küldjétek be lapon vagy levélben megfejtésteiket a *szerkesztőség* címére. Minden hónapban közölni fogjuk, ki küldte be a legjobbat. Év végén pedig több bibliai, hitbéli tárgyú *jutalomkönyvet* osztunk ki azok között, akik a legtöbbet és a leghelyesebben feleltek egész esztendőn át. Mindenki minden alkalommal annyit küld be, ahányat megfejt. Számon tartjuk!

November havi kérdéseink:

1. Hol van megírva ez a bibliai vers: „*Ha az Úr akarja és élünk, íme ezt vagy amazt fogjuk cselekedni.*” (Az egyik ú. n. közönséges levélben keresendő; fejezet és versszám pontosan megjelölendő!)
2. Kik ellen és hol szól Jézus a *Szentlélek elleni bűnről*?
3. István beszédében Jézust az *Igaznak* nevezi. Milyen eseményeket ismerünk *Jézus életéből*, melyek igazolják azt, hogy Ő csakugyan az *Igaz* volt (tehát *büntelen*, Istennek engedelmeskedő s Isten előtt kedves)?
4. Mi közünk nekünk keresztyéneknek az *Ótestamentumhoz*? (Keresztesük a kapcsolatot István beszéde alapján; csak röviden!)
5. Az egyházi esztendőben melyik *István vértanú napja*? (Nézd a naptárban!)

Fel a munkára! Várom a feleleteket.

S. L.

TÁJKÉPI ÉRDEKESSEGEK

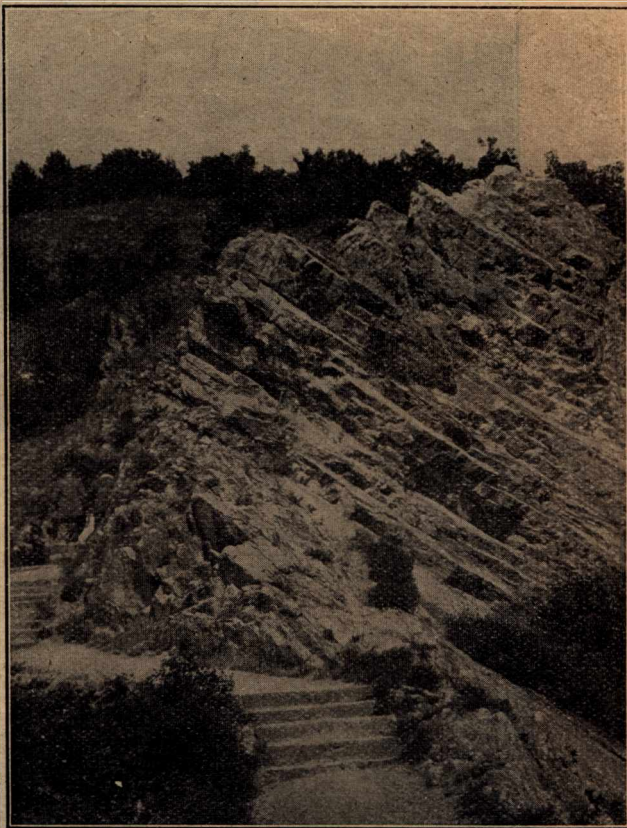
Ha Magyarországon utaztok, nemcsak a tájak szépségeiben gyönyörködhettek sokat, hanem igen érdekes megfigyelésekre is alkalmatok nyílik. Akármerre jártok, sok természeti érdekesség kerül szemetek elé. Aki például már ásvány és kőzettant is tanult, ilyen kirándulások alkalmával sok olyasmire bukkanhat rá, ami igazolja az ásványtani órákon tanultakat. Ezúttal egy pár példát akarunk felhozni, hogy ha jártok-keltek, nyitva legyen mindig a szemetek.

Tanultátok, hogy vannak vízből lerakódott, úgynevezett *üledékes* kőzetek s ezeknek jellemző tulajdonsága, hogy szépen rétegzettek. Persze ezek a rétegek valamikor mind vízszintesek voltak és sok közülük most is ilyen helyzetben található. Előfordult azonban másoknál, hogy valamiféle hatalmas erő kizozdította őket eredeti helyzetükből s ferde helyzetbe kerültek, sőt esetleg más fajta kőzetek tolódtak rájuk. Igen érdekesen mutatja ezt Pécs mellett a Makárhegy oldalában egy homokbánya, ahol a későbbi homokrétegre egy korábbi mészkőréteg tolódott rá.

A különös alakú hegyek vagy sziklák többnyire a szél vagy víz munkájának köszönik alakjukat. Talán többen látták már közületek a szép *süme*gi hegyet. Ez a mészkőhegy valamikor összefüggött a zirci fensikkal. A tenger hullámverése azonban kimosta mellőle

a földet, szabaddá tette és kiformálta ezt a szép hegyet.

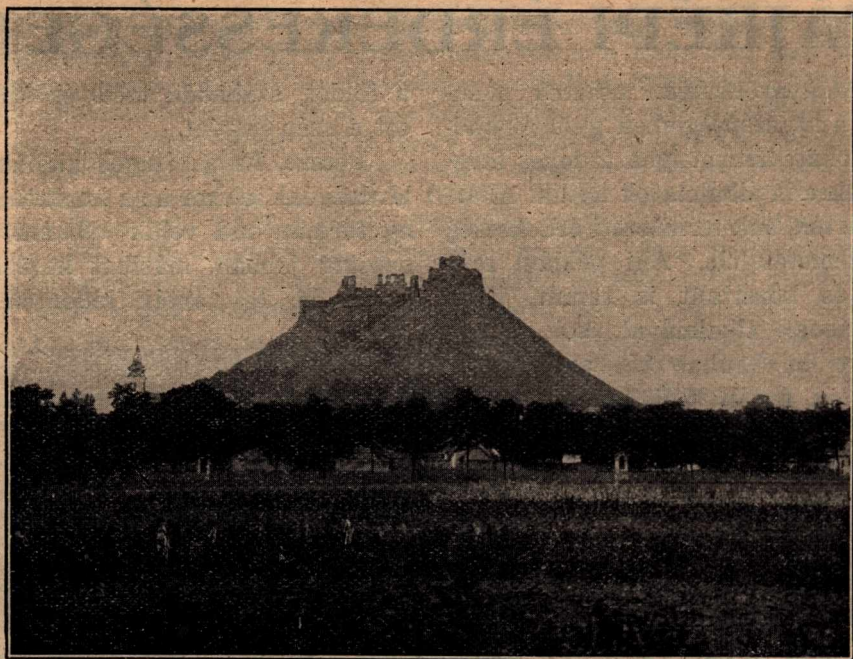
Persze, ha a rétegek különböző szilárdságúak, akkor az a koptató erő nem egyformán tud velük elbánni, hanem egyiket jobban, másikat kevésbé csiszolja le. Így aztán különféle furcsa

Réteges, meredek dőlésű mészkő Pécs mellett.

alakú sziklák maradnak meg. Ilyen érdekes sziklát láthatunk *Torbágy* és *Sóskút* között. Ezt a szél alakította ki ilyenéné.

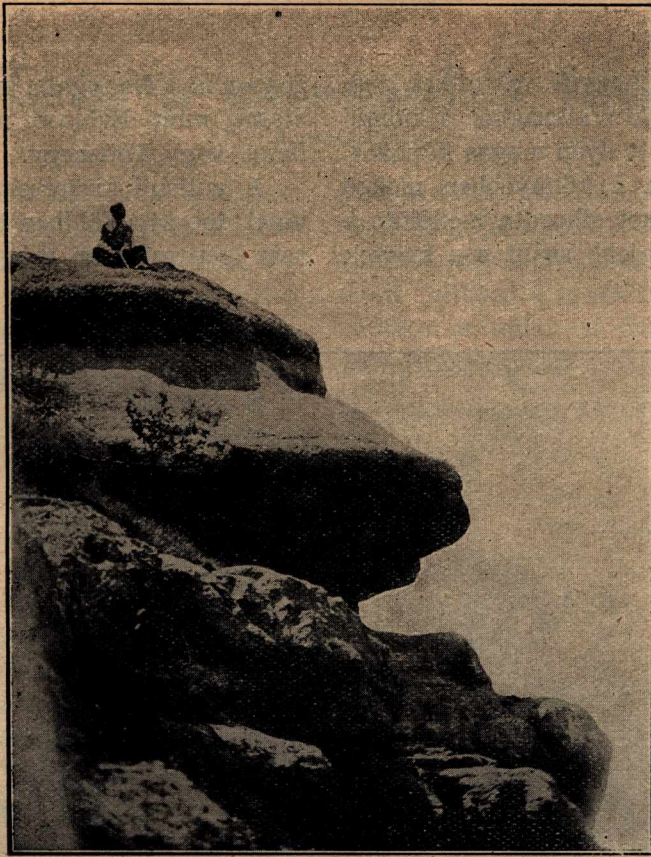
Különösen sok tájképi szépséget nyújtanak azok a hegyvidékeink, amelyek vulkánikus eredetűek, mint például a Balaton északi partján levő hegycso-

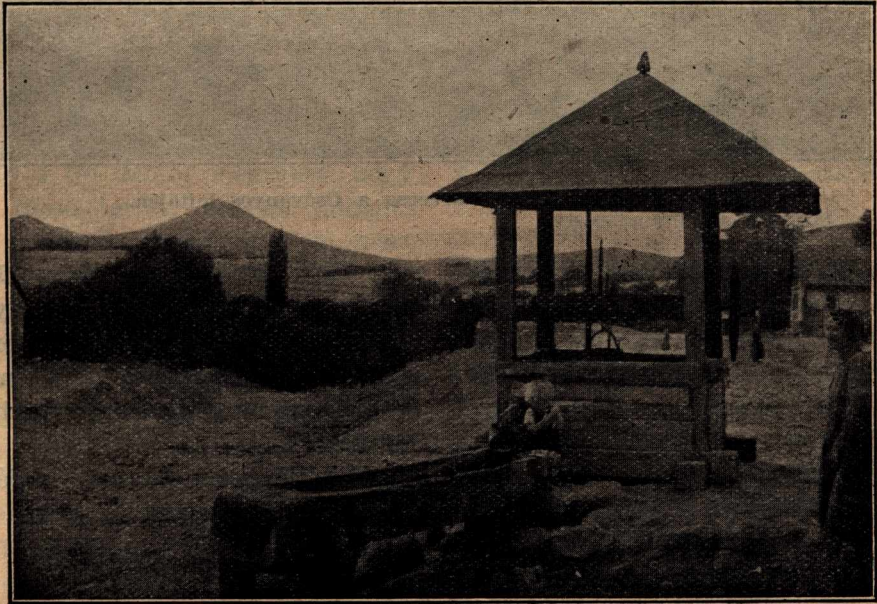
A tenger hullámaitól kiformált sümegi hegy.

A balatoni hegyek: Tóti hegy, Csobánc, Gulács, Badacsony.

A szél formálta ki ezt a sziklát ilyené.

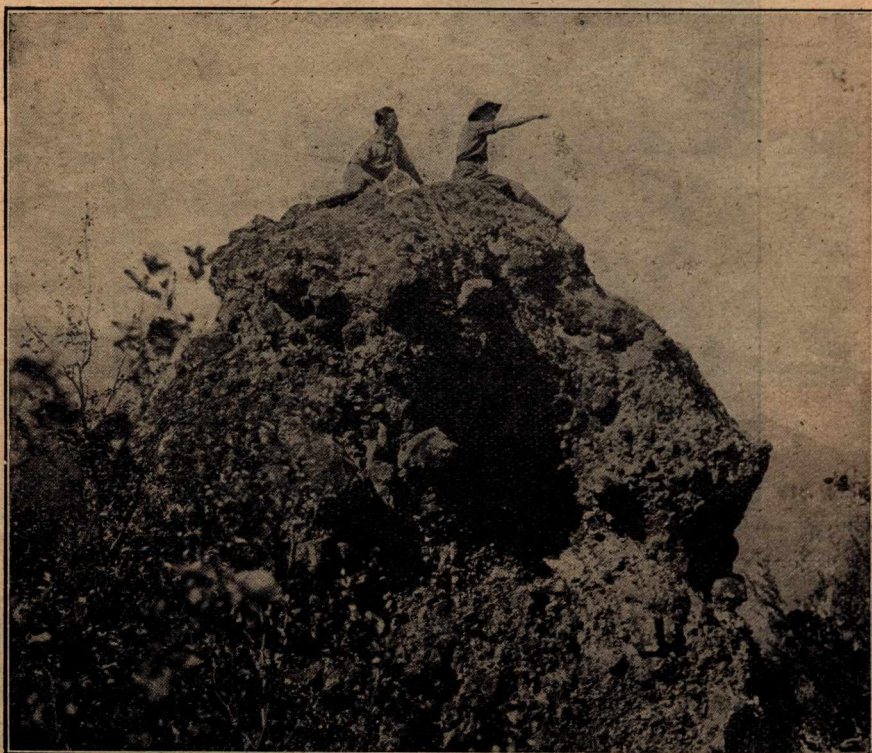

A börzsönyi Nagygalla. Épolyan csúcsos, mint a Tóti vagy Gulácsi hegy.

portok. Ezek a hegyek valamikor nem emelkedtek így ki a síkságból, a kiömlő láva nem alkotott ilyen magas kúpokat. A szél azonban a könnyebben mozgó talajt pl. homokot elhordta mellőlük, a terület alapja lejjebb szállt s a hegyek

ségben is, a Nagygalla épen olyan süveg-alakú, mint Balaton melletti Gulácsi-hegy vagy Tóti-hegy.

A vulkáni kitöréseknél nem csupán lavát dob ki a földben tomboló erő, hanem igen gyakran még több hamut és

Várrom falához hasonló breccsa a Csóványos lejtőjén.

így magasabb lettek. Most körülbelül 300—600 méter magasak. Alakjuk többnyire harangformájú, lejtőjük enyhén kezdődik, aztán hirtelen meredek lesz, tetejük többnyire lapos. Ha egyikről végigtekintünk a többin, igen érdekes kép tárul elénk. Hasonlóan szép alakú hegyeket láthatunk a Börzsönyi hegytörmeléket. Az előbbi vulkáni tufának, az utóbbit *breccsa*-nak nevezik a tudó-

sok. Hazánkban a vulkáni vidékeken majdnem mindenütt lehet ilyeneket látni. A *Csóványos-hegy* (Börzsönyi hegység) délnyugati lejtőjén levő breccsa régi várfal maradványhoz hasonlít.

Járatok sokat hazánk földjén s ha valamerre jártok mindig nyitva legyen a szemetek.

X Y.

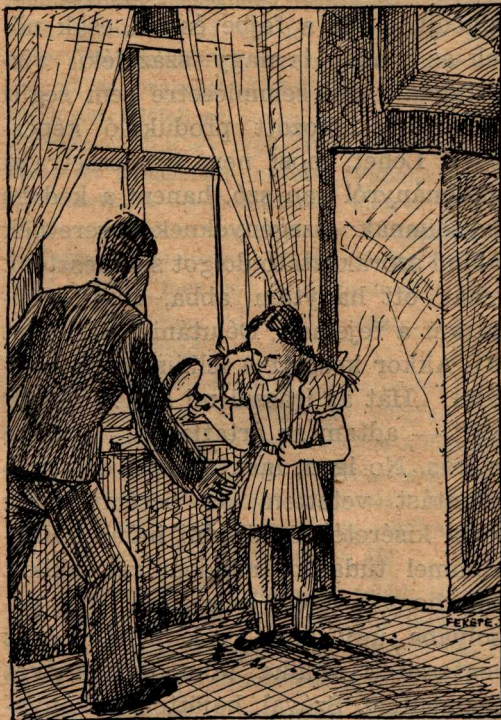

Kató a szinpadra lép ✓

Írta: Bruoth János.

Éppen ennek a lapnak a hasábjain keresztül számoltam be arról a kellemetlen tényről, hogy kedves öcsém kezeiken kijelentette, miszerint nem hajlandó tovább novelláimban szerepelni. Hiába beszéltem neki: „Örülj neki, csacsi, majd ha híres író leszek, te is belekerülsz az irodalomba.” Mondom, hiába kecsegtettem ilyen kedvező kilátásokkal, ő szigorúan ragaszkodott hozzá, hogy szüntessem meg a szerepeltetését mindenféle buta történetben. „Hát jól van”, — sóhajtottam megadásal. Pedig dehogy volt jó! Hiszen milyen kényelmes dolog volt az eddig! Ha írni akartam valami elbeszélést, csak benyúltam emlékezetem tarsolyába, előhúztam egy-egy históriát, amelyet kedvelt öcsémmel együtt követtem el és kész volt. Még díjat is nyertem vele annak idején. De most? Mi lesz most, elmélkedtem elkeseredetten? Próbáltam mindenfélét. Megkíséréltem, hogy ezentúli históriáim hőse az egyik béres gyerek legyen, aki, mint elmondtam, a rókat óhajtotta megfogni. Csak hogy ott is az volt a hiba, hogy túlságosan szerény volt a fiú. Mikor megtudta, hogy kiírtam dicső tettét, nekem támadt: „Aztán ne tessék többet ezt tenni, mert megharagszom.” És mivel én békés ember vagyok, hát fájó szívvel bár, erről is lemondtam. Pedig, hej, de sok megéneklésre méltót cselekedett a derék legény. Ilyen volt például, mikor... Szent Kleofás, majd elszóltam magam. Hiszen mondom, megígértem, hogy hallgatok. Kérem is nagyon kedves olvasóimat, ha véletlenül találkoznának a Pesta gyerekekkel, el ne mondják neki, hogy pletykázni akartam. Mert Pesta olyan ember,

aki szavát megtartja. Ha egyszer Pestával megszakadnak a diplomáciai kapcsolatok, nincs az a politikus, aki helyre tudná állítani a megbomlott békét. A multkor is, mikor az öreg Mari néniel veszett össze, mert... Javíthatatlan fe-

Kezébe vette a nagyítót.

csegő vagyok, elismerem. Pedig hiszen a közmondás is azt mondja: az ígélet szép szó, ha megtartják, úgy jó. De mikor úgy kísértenek ezek a dolgok! Próbálja meg, kérem, maguk közül valaki, akiben írói hajlamok buzognak és üljön le úgy írni, hogy ezt meg azt nem szabad megemlítenie. Meg fogja látni, hogy mindig csak oda akar a tolla kijutni. Kell írnom valamit és nem tudok. Hiszen tegnap kaptam levelet a Szer-

kesztő Úrtól, hogy ne lustálkodjam. Én nem henyélek, Szerkesztő Úr kérem. Hiszen tetszik látni, a jóakarát meg van bennem . . .

Itt hagytam abba az írást tegnap. Egész éjjel hidegvízes borogatással rakosgattam a fejemet, abban a naív hitben, hogy ez használ. Valami rossz akaróm azt mondhatná, hogy: sőt, ellenkezőleg, hiszen a vízes ruháról beszívódik a víz a fejbe és ott csak növeli az amúgy is nagy százalékú víztartalmat, ami semmiesetre sem segíti elő az agy fokozott produkáló képességét. Lehet, most nem természetrajzi tanulmányról van szó, hanem a kedves olvasóimnak (szegényeknek) szeretnék valami szórakoztató dolgot szerkeszteni. Tehát ott hagytam abba, hogy borogattam a fejemet. Délutánig nem volt baj. Akkor kezdett a lelkiismeret piszkálni: „Hát az írással mi lesz?” „Vagy úgy” — adtam az ártatlant — „persze az írás. No igen, igen”. Azzal egy fájó pillantást vetettem az öcsémre, aki Pesta kíséretében fürödni indult. Kárörömmel tudatom mindenkivel, akiket illet, hogy a kocsi beleragadt egy pocsolóba, úgy, hogy csak néhány órással megfeszített munka után tudták őket megmenteni. Szóval, bejöttem a könyvtárszobába. Az írógépben még ott volt a papír és négy pont, ahol abbahagytam.

Járkáltam föl és alá a szobában. Mit írjak, mit írjak, mit írjak? — ez a kérdés foglalkoztatott. Mint lehetőség fölötti élt bennem az a szörnyű gondolat is, hogy leemelek a könyvespolcra egy könyvet, kiplagizálok valamit. Megnyugtatom olvasóimat, ezt a nemtelen gondolatot egy percig sem vettem komolyan. Amint így mászkáltam föl és alá, pillantásom az ablakpárkányra esett. Vagy húsz légy kiterített hullá-

ját vettem észre. Ejnye, — gondoltam, — valami járvány tizedelte meg ezeket. A legyek tetemei mellett egy nagyító feküdt. Ámbár tanultam a gimnáziumban annak idején logikát, távolról sem hittem, hogy a legyek dicsstelen, korai és tömeges halála, valamint ezen fizikai eszköz között valami összefüggés legyen. Pedig . . . Azaz, haladjunk sorba. Megláttam a legyeket, azután hamarosan megfeledkeztem róla. Valamivel később bejött a szobába bájos unokahúgom. Tíz évének minden szemtelen-ségével egyszerűen félretolta az ablakból, ahol én a nyári táj szépségét élveztem és működni kezdett. A nap besütött az ablakon. Kedves kis húgom kezébe vette a nagyítót, a magával hozott gyufaskatulyából elővett egy legyet, a nagyító fókuszát beirányította a szerencsétlen állat fejére. Néhány pillanat és a légy halott volt. Persze én erőlyesen közbeléptem, mint Népszövetség tiltakoztam eme barbárizmus ellen. Azonban rövidesen kénytelen voltam meghátrálni, mert nem bírtam szusszal. Hogy más fordulatot adjak a beszélgetésnek, megkérdeztem Katát, mit szólna hozzá, ha rémtetteit megírnám. Azt szükségtelen talán megjegyezmem, hogy a nő, amint egy arasznyi is, már nő. Katának is roppantul hízelgett, hogy ő ujságban fog szerepelni. A nagy eseményt mindjárt ki is szaladt megmondani. Én fölhasználom az időt és míg távol van, sietve és egyben örömmel bejelentem, hogy van már új hősöm, akinek cselekedetei túltesznek a mi gyermekkori viselt dolgainkon is. Nőolvások bizonyára roppantul föl lesznek háborodva, hogy ilyen tiszteletlenül nyilatkozom nemükről. De hát mit csináljak? Ami igaz, az igaz! Nem igaz?

Az első drótnélküli távbeszélés Olaszország és Japán között a múlt hónap (október) 6-án délelőtt történt meg.

A világ egyik legkorszerűbb önműködő távbeszélő-központját az abessziniai Dire-dauába állítják fel. Ebben a félvad országban az olaszok bevonulása előtt még a közönséges táviróhuzal is érthetetlen csodának számított.

Egy nagy amerikai villamossági társaság kutató műhelyében napvilágot látott a „villamos nyelv”. Azt állapítják meg vele, savanyú-e egy gyümölcs vagy édes. Két fémtűt szúrnak a gyümölcsbe és áramot engednek át rajta. A savanyú, tehát sok savat tartalmazó gyümölcslé jobban vezeti az áramot, mint az édeesebb, s a különbség műszerről olvasható le. Ilyen módon egy szempillantással meg lehet ízelni a gyümölcsöt, anélkül, hogy egyetlen falatot is kellene belőle fogyasztani.

Egy tudós kiszámította, hogy ha a hosszúra növesztett női haj valamennyi hajszálát egymás után összekötnék, kerekén ötven kilométer hosszú hajszál keletkezne. Különösen dűsnövésű hajzat hosszúsága a 80 kilométert is megközelítheti.

A nap melege, a legújabb mérések szerint, sokkalta nagyobb kilengéseket idéz elő az Eifel-tornyon, mint amekkorákra a legerősebb vihar képes. Amelyik oldalát éri a nap sugárzása, ott a fémrészek kiterjednek, s ez kissé elgörbíti az egész építményt. Ennek következtében a hatalmas alkotmány csúcsa reggel 150 milliméternyire hajlik nyugat felé, délben 100 milliméternyire északra, alkonyatkor pedig 75 milliméternyire keletre.

Goddard tanár, a híres amerikai rakéta-mérnök hír szerint olyan rakéta-mintát szerkesztett, mely a felső légrétegekben 1100 kilométeres óránkénti sebességet is el tud érni.

Sier belga városban lakik a világ leghíresebb órása, Louis Zimmer. Legutolsó óra-műve pár évvel ezelőtt készült el. Ez egy óriási óra-

csoport, amely 2000 kiló nehéz. A szerkezet homlokzatán 93 óralapot helyezett el a készítője, azonkívül 14 zenélő és mozgó alakcsoportja van. Az óraszerkezet több ezer tengelyből és órakerékből áll. Ez a csodálatos szerkezet felöleli az összes csillagászati tudományokat. Mintegy 1700—1800 különböző kérdésre ad percenként feleletet. Vannak az óraszerkezetében olyan mutatók, melyek percenként végeznek körforgást, de vannak olyan mutatók is amelyek 4, 15, 18, 19, 28 és 76 év alatt tesznek meg egy teljes fordulatot.

A méhek meg tudják különböztetni a cukrot a szacharintól.

Az idén a legnagyobb méztermelés Kelet-Poroszsországban, a lüneburgi pusztán volt. Ebben az évben több mint 150.000 kilógramm mézet szolgáltatott be a königsbergi méz-központban. Ezt 223.210 méhcsalád termelte. Magyarország aránylagosan az európai méztermelés terén az ötödik helyen áll.

Méhnagyságú madarakat talált Haitiban egy kutató társaság. Az apró madarak feletébb harciasak és nem riadnak vissza sokkal nagyobb madarak megtámadásától sem.

Az Egyesült Államokban jelenleg hatalmas motor tervein dolgoznak, mely állítólag a világ legnagyobb repülőgép-motorja lesz. 4000 lóerőt fejt ki, nyersolaj forgatja és lég-hajók hajtására szolgál majd.

Egy angol számbúvár kiszámította, hogy az angol nyelvnek több mint 400.000 szava van. Nincs olyan ember azonban, aki ezt az egész roppant szókincset hiánytalanul ismeri. Legkisebb szókincsük — szerinte a földművesek; nem ismernek többet 400 szónál. Tanult munkások szókincse vagy 5000 szó. Papok, orvosok, ügyvédek körülbelül 10.000 szót használnak. Legbővebb a szókincse az újságíróknak. De — úgymond — még az sem ismerhet 20.000 szónál többet.

Mák Pista panaszai.

A szegény diákok mindig csak remélnek
 És inkább reményből, mint könyvekből élnek.
 Ha jön egy-egy jó hír, bármily kicsiny fajta,
 Kapva-kap a diák és két kézzel rajta.
 Multkor is az újság olyanfélét mondott,
 Hogy megint csináltak valami reformot
 Az iskolák terén. Új lesz majd a szellem
 És nem lesz senkinek panaszja ez ellen.
 Sajnos szomorúan kezdem észrevenni,
 Hogy ez az új szellem kezd a régi lenni.
 Mi nem állunk ellen sohasem az újnak,
 De a tanár urak régi nótát fújnak.
 Az osztályfőnök úr még egyszer sem mondta:
 „Gyerekek, csak semmi tanulás naponta!
 Játsszatok fiaim, én csak annyit mondok,
 Lecke nincs. Amiatt ne bántsanak gondok!
 Csak aki netalán a fejére esett,
 Az tanulhat néha, de az is keveset!
 A könyveiteket dobjátok utcára,
 Avagy cseréljétek be cigarettára!”
 Én biz nem szégyenlem itten bevallani,
 Hogy ilyen beszédet szeretnék hallani.
 Ez lenne aztán az igazi új szellem,
 Ebben volna némi újdonság és kellem.
 De hát megy minden, mint az útján a kerék,
 Lecke van mindennap s több is mint kellenék.
 Otthon magolni kell, verseket bíflázni,
 Órán most sem lehet nyugodtan kártyázni,
 Figyelni kell csendben, izzádva felelni,
 S ha az ember nem tud, sértéseket nyelni...
 Lecke van, tanulás és könyveket hordok,
 Én nem így képzelem el ezt a reformot.

Telek.

KYM.

Údvari kép.

ESTI FURULYASZÓ

Csendes júliusi este van. A puha, zöld lombokat halk zizegéssel borzongatja meg a játszadozó szellő. Békesség honol az esti hal-

Aztán csend, mindenütt néma csend. Csak az erdő mellett folydogáló kis patak futó habjainak csobogása, a távoli mezők tücsökjeinek ciripelésével lágy zsongássá összefolyva szűrődik át a fák lombjai között.

ványkék horizonton, és tiszta égbolton ezüstösen ragyognak a csillagok. Az erdő ölén meghúzódó kis tábor pihenni tért. A még pislogó tábortűznél nem rég hangzott el huszonkét villogó tekintetű fiú csengő ajkáról: „Ránk borítja fátyolát a csendes alkonyat...”

A tábor alszik. Egyedül vagyok ébren. Egyedül hallgatom a sátorból kihallatszó mély léleketeket. Egyedül vigyázok a tábor nyugalomára, huszonkét együttérző szív meleg dobogására. Figyelem a nagy, — nagy csendet az ő rejtelmességével, és figyelem a távolban felhangzó furulyaszó felémszálló foszlányait. Az enyhe szellő szárnyain száll-száll a furulyaszó a kihalt határ felett, lombokon át, hogy megpihenjen a lelkemben, s azt édes mámorba ringassa. Lehunyt szemekkel, mozdulatlanul hallgatom a hangok csengését, és érzem a gyönyör meleg cirógatását. Érzem, ezekben a hangokban a mult idők nagy magyar rónája szól a jövőbe rohanó városhoz. A puszták fia küldi el lelkét a távoli alföldeken fel-fel lobbanó pásztortűz mellől az erdő szívében hamvadó tábortűzhöz, az erdő fiainak lelkéhez. Hallgatom a zenét. Érzem a benne rejlő érzések lágy hullámszását, érzem a benne csapongó lángok haragját, érzem a bele lehelt lélek síró panaszát.

A gondolatok túlvilágában egy rajongó ifjú szív, egy melázó öreg szívvel összefonódik, s e két szívben a ragyogó mult a borus jelenel összeforr.

Már nem vagyok egyedül. Én, a jövő tüzenek parányi szikrája, és a mult fel-fel lobbanó, utolsó, halvány lángja, egymásra találva titkon, halkán beszélgetünk. Ő beszél, én hallgatom. Beszél a multról, amely már nem tér

vissza többé. Beszél a jelenről, mely önmagával meghasonlott. Beszél a jövőről, mely már nem ad enyhe árnyat a csaták vérzivatarában elfáradt magyar harcosnak.

És beszél — beszél folyton hullámozva, dagadva, repülve a hegyek ölén szunnyadó, aranykalászos rónán át, a nagy magyar pusztá felett. Hangorkánjának viharos fellege megüli a havas bércek ormát, hogy villámaival lesujtson a mélyben tespedő nemzetre, hogy az elközelgő hajnal első fényénél mennydörögve harsogja a magyar riadót. Istenem, de boldog óra lesz, ha huszonkét rézliliom a mellen ércpaizzsá válik, ha huszonkét szív egy összekulcsolt kézben száll az ősi, magyar ima szárnyán a „Magasságok Urához”, ha huszonkét kemény ököl testvéri szeretetben forr össze a „jó munkában”, és a népek világot rengető dübörgő zajában felharsan: „Fiuk fel a fejjel az óra közel!”

Bulyáki Lajos

I. éves tan. kép. int. növ.

Vihar előtt

Halkan daloltak a fák — a déli szélben, mely megkapaszkodott minden kis levélben, s zúgott-búgott sejtelmes dallamot.

A nap halványkék útján lassan ballagott.

Déli szél barangolt odalenn a kertben. Énekelt a kert.

A bokrok szopránok voltak a koncertben. A faszorban komor jegenyék kórusa búgott, — mélyen. A kerü nyárfa bele-bele zúgott. Daloltak a fák.

Aztán énekük folyton erősödött. Forte...

[fortissimo...]

S az égen már fönn rohant az első felhőcsomó...

Groff Emil

VIII. o. t. Bpest

Pályázat a tanulóifjúság számára

A magyar tanulóifjúság nyelvvédő buzgalmának fokozására pályázatot hirdetek a következő címmel:

Észrevételek a Magyar Nyelvvédő Könyv II. kiadásához.

A pályázók közöljék, milyen hiányokat észleltek a Magyar Nyelvvédő Könyv második kiadásának szövegében s milyen pótlásokat tartanak jónak a harmadik kiadásban. A hozzászólások ne általánosságban merüljenek ki, hanem a szöveg tárgyi bírálatában, a hiányzó szavak jegyzékében, esetleg idegen szavak magyarosításában. Figyelembe kell venni, hogy a Magyar Nyelvvédő Könyv nem törekszik teljességre, hanem az anyag kritikai megválogatására, az élet megfigyelésére, a legsűrűbben felbukkanó idegenszerűségek irtására. A ritkább szavaknak különféle szótárakból való kiírása a pályázat szempontjából nem

ér semmit. Az a döntő, milyen a pályázó megfigyelőképessége, milyen az ítélőereje.

A pályázatban résztvehet minden magyar fiú vagy leány, aki mint nyilvános tanuló 1938. decemberében valamelyik hazai középfokú iskolába jár. A lehetőleg géppel írt pályaműveket 1939. január 10-ig közvetlenül a budapesti tankerületi főigazgatói hivatalba kell beküldeni. (V. ker., Széchenyi-u. 14. szám.) A pályázó zárja nevét jelíges levélbe, a jelíget írja rá a pályamű elejére s a postán küldött kézirat borítékán jelezze, hogy a küldemény a magyar nyelvűvelő tétel egyik versenyző pályázata.

A nyertesek egyik csoportja pénzjutalmat kap, másik csoportja könyvjutalomban részesül. Az eredményt a Magyarosan 1939. évf. 3—4. számában hirdetjük ki.

Pintér Jenő,

tanker. kir. főigazgató,
a Magyar Tudományos Akadémia
Nyelvművelő Bizottságának elnöke.

A Felvidék

Felvidék! Ezt olvassuk mindenütt, ezt látjuk mindenhol, újságokban, térképeken. A Felvidék kérdése foglalkoztat ma minden jó magyar embert, ez kell, hogy foglalkoztasson mindenkit. Ertsük meg, hogy a Felvidék visszacsatolása vagy a cseheknél való maradása Magyarországra nézve nem hatalmi, hanem létkérdés! Ezt a magyar diákság is jól tudja.

Mi a Felvidéket nemcsak azért szeretnénk és akarjuk visszakapni, mert ott a csehek elnyomása alatt magyar, szlovák és ruszin testvéreink szenvednek, hanem azért is, mert ez a föld egy ezredéven keresztül a miénk volt. S a Felvidék nemcsak politikailag tartozott hozzánk, hiszen ez csak gyenge kapocs volna, hanem hozzánk tartozott és tartozik gazdasági és területi összefüggésénél fogva is. Ez a terület annyira egy és elválaszthatatlan része Magyarországnak, hogy tőle önző politikai érdekből és bosszúból, mind a Felvidék, mind a megmaradt Csonkaország legnagyobb kára nélkül elválasztani nem lehet és nem szabad.

Ez azonban mégis megtörtént! Bűn volt nemcsak a magyarság ellen, bűn volt az európai béke ellen is. Az ellen az európai béke ellen, melyet az ú. n. „nyugati demokráciák” mindig hirdettek, de melyért semmit sem tettek. És ha korunk két lángeszű és békeszerető vezére: Hitler és Mussolini nem tett volna ezért a békéért annyit, akkor ma már nemcsak egész Európa, hanem az egész világ lángokban állana. A bűnt elkövették, de segíteni még lehet és kell! Adják vissza a Felvidéket! Ha egyelőre csak a magyar területeket kapjuk is vissza, Európa egyik tűzfészke el fog tűnni.

A Felvidék és a Csonkaország különválasztásának hatását ma még csak mi érezzük és éreztük, de ha a szlovákok és rutének a „szlovákiai” magyar területek elválása után továbbra is a cseh állam területén belül fognak maradni, ők ennek főleg gazdasági hátrányait sokszorososan fogják megérezni. A magyar bűzavidék elvesztése folytán a cseh állam, mely az utóbbi hetekben a szudéta és lengyel vidékek elvesztésével úgyszólván nagy vereségeket szenvedett, fokozott mértékben fogja

adóit és terheit az állam keretén belül élő lakosokra róni. Ezt még a jómódú csehek is erősen megérik, mennyivel inkább a szegény és a csehektől már amúgy is erősen kizsákmányolt szlovákok és ruszinok.

Hiszen a szlovákoknak Magyarország a háború előtt hatalmas ipart fejlesztett ki a Felvidéken, s ez biztosította nyugodt és boldog megélhetésüket. Ez az ipar Magyarországból élt és midőn a Felvidék Csehország kezére került, a csehek ezt az ipart saját iparuk érdekében megfojtották. Így a szlovákság és ruténség elvesztette egyik nagy jövedelmi forrását. A másik nagy jövedelmi forrása, a magyarországi aratási munka lehetősége is megszűnt a magyar államtól való elszakadásuk folytán. Ezek a gazdasági okok szükségessé teszik a régi hazába való visszatérést saját érdekükben is, mert mostani helyzetük még csak romlani fog.

De nekünk is kell a Felvidék! Iparunknak szüksége van a Felvidék fájára, ércinkeire. Szükségünk van magyar testvéreinken kívül a vitéz szlovák és ruszin testvérekre is, mert ha Magyarország meg akar állni a jövő viharokban, szüksége lesz ezekre az új erőkre is. Ha pedig ma még a néhány lelkiismeretlen vezetőtől félrevezetett szlovákság nem is tér vissza mihozzánk, bármikor szívesen látjuk visszatérésüket. Szívesen látjuk annak a szlovák népek fiait, akik velünk együtt éltek, együtt harcoltak és együtt véreztek ezer éven keresztül.

Testvérek, térjete vissza, felejtsetek el ezt a 20 éves rossz álmot és legyünk ismét egy nép és egy akarat! Ezt üzeni nektek nemcsak a magyar nép, hanem ezt üzenik nektek a magyar diákok is.

Stromfeld János
VIII. o. t. Bpest

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fiúk és leányok ne feledkezsetek meg a pályázat határidejéről! November 20!

Frank E. A napokban kapsz választ.

L. Gy. Besaba. Versed már elvittette időszűrőjét. Rejtvényeidet felhasználjuk.

Estóh S.: Levélben kapsz választ.

OBSIDIO PATAKIANA

Regény.

Harmadik közlemény.

Irta: Fehér Gábor.

— Imé keresztyének, kiviláglott, ki az Úr hamis prófétája. Nem más az, mint aki meghamisítja az Úr szavát, Józsuá tiz — tizennégyet mondván, mikor Józsuá tiz — tizenkettő a helyes.

— Le van győzve! Kuhiba maradt! Peractum est! Hamis próféta — ordítottak mindenfelől.

való kérdést! üvöltöztek. Adjatok talán az Énekek énekéből.

— Vagy az Eszter könyvéből. —

— Vagy Ruth asszonyból — tódította egy harmadik. De Csertőrő uram mindenkit leintett.

— Ne beszéljete! — szólt halálos komolyan. — Én nagyon jól ismerem

A jezsuita a szégyentől sápadtan állt ott.

— Na pap, most nádra kerül a bűröd — szólt Csertőrő uram kedélyesen. Csak ne vizslass, mert innét ingyen el nem mégy.

A jezsuita a szégyentől sápadtan, fogait csikorgatva állt ott. Amikor csihadt a zaj, megszólalt.

— Adjatok még egy kérdést, arra megfelelek.

A nép gúnyos kacajjal felelt.

— Adjatok neki valami szerzetesnek

a csuklyásokat. Nem a Ruth asszony könyve kell azoknak, hanem sokkal inkább a szép asszony könnye.

Szép asszony könnyének hívták akkor a legjobb fajta sátorhegyi bort. Óriási nevetés tört ki. Percekig tartott ez. Mikor aztán lecsillapodott, megint csak Csertőrő Mátyás vette fel a szót.

— A barát két verset tévedett — mondta tempósan. Azt hiszem, méltányos, hogy ezért a két versért kihúzzuk

két fogát. Láttátok volna — kiáltott fel lelkesülten, milyen volt az, amikor Matkó István a váradi piacon Sámbar jézsovitanak kihúzta két fogát. Két és félszer rángatta köröskörül a nagy piacon, amíg az agyara kitört.

— Húzassék ki két foga — kiáltottak az emberek lelkesedéssel. Már szaladt is két ember a borbélyokhoz foghúzóért. És már hozták is a fogót, amikor váratlan fordulat történt.

A jezsuita egyszerre kiegyenesedett és diadalmasan felcsattanó hangon oda fordult a körüllevőkhöz.

— Tudjátok-e ti felebarátaim, kérekrevaló, dohos eretnekek, hogy milyen mély a pataki várnak az a nagyon jó tömlőce? Mert ha még nem tudnátok, akkor most mindjárt majd megtapasztaljátok. Tudjátok meg feleim, hogy a jezsuita praktikával él. Mielőtt szembeszálltam volna a diákokkal a vén javas érdekében, felszalasztottam a társamat a várba a katonákért, mivel tudtam, hogy a kálvinista kötekedő, és itt veszekedés lesz. Most nagyon köszönöm, hogy nekem alkalmat adtatok arra, hogy hűvösre tetessek közületek néhányat.

Ignácius fráter hangosan nevetett. Az emberek szétnéztek és megpillantottak vagy ötven katonát a vár felől sebesen közeledni. Nem is voltak már messze.

— A lánckenétek — ordított fel valaki. A nép felfogta a fenyegető veszedelmet és vad futással kezdett mindenfelé elszéledni a tömegben. Ignácius atya gúnyos kacagással nézte, amint oszlottak. Amikor aztán a legédesebben kacagott, hátulról egy borzasztó ütést kapott egy faragatlan husáanggal. Összeesett, elterült a homokban, mint egy zsák. Mire a lánckenétek megérkeztek,

nem találtak a piszkos rongysátor mellett mást, mint egy bezúzott fejű embert, aki eszméletlenül feküdt a tett-helyen.

II. fejezet.

A vén labanc.

Kávásy szénior a vásárból hazafelé tartott. Kácsándy Mózes meg a Heidelbergből hazatért Mokcsay Bálint tartott vele, mindkettő esküdt és legjobb barátja a széniornak.

— Properemus spectabiles — noszolta őket a szenior. — Hallottam a második harangozást. A harmadiknál hora audiendi.

Kácsándy elgondolkozott és a szeniorhoz fordult.

— A horát megtarthatnám helyetted én, ha éppen...

Nem fejezhette be, a másik kettő csodálkozva kérdezte: Miért? Kácsándy csak a fejét csóválta és hallatlanná tette a kérdést. Egy darabig csendben mentek egymás mellett. Végre megint csak Kácsándy szólalt meg.

— Tegnap láttam Kossovich Márton alispánt a vár előtt.

— Hát ez az a nagy baj, amiért úgy el vagy hervadva? — kérdezte gúnyosan a szenior.

— Ez külön még nem volna baj, de azt is tudom, hogy tavaly Trautson herceg ittjártában a jézsovítáknak ígérte a pataki skólát, mihelyt annak visszavételére jó alkalom kínálkozik.

— Micsoda visszavételére?! — harsogott a szenior. A herceg szemtelen hazug, ha visszavételről szól, hiszen a kollégium sohse volt katolikus tulajdon. A pataki skólát Perényi Péter meg Kopácsy István alapították 1528-ban. Perényi Luther értelmét vett úr volt, Ko-

pácsy meg éppen verbi divini magister, lutheránus prédikátor.

— Valde bene, dehát itt nem arról van szó, hogy kinek van igaza, hanem arról, hogy itt van az optima occasio ad occupandam arcem haereticorum.

— Combinator voltál, combinator maradsz, — legyintett a szenior megvetéssel.

— Na csak, na csak! Amit a jezsuita tesz, az sohase véletlen. Nem találod ki, miért kapott veled össze ez a páter amiatt a vén asszony miatt?

— Nem.

Kácsándy a szenior felé fordult.

— Azért, mert beléd akart kötni és nem volt más ürügye. Ki volt ez előre csinálva. Azt jól tudták, hogy a vásár alkalmából itt lesznek a várban a vicecomes Kossovich Márton, Lehner uram, az udvarbíró meg Zorger kanonok. Az őrség is kétszeres ilyenkor, mert ezek az urak a kóborló kurucokra tekintettel nagy kísérettel utaznak. A jezsuiták tehát egyenesen azért jöttek ki a vásárba, hogy valamiképp belekössenek a collegiumbeliébe. A véletlen pedig kezükre játszott. De még ezt se ismerem el véletlennek. Én már egy fél órával ezelőtt kétszer láttam Ignáciust mögöttesen settenkedni. Ez a hitbéli disputa nagyon az ő malmára hajtja a vizet; különösen az, hogy a kálvinista diákság vezére, a szenior s nyílt vásár előtt szembehelyezkedett az alispán rendelével.

Mokcsay Bálint elgondolkozott.

— Kácsándynak alighanem igaza van, — szólt végre. — Én tegnap hallottam, amint a vén labanc azt mondta Füleky rektor uramnak, hogy az ifjúságot a vásár tartamára be kell zárni a kollégiumba.

— Azt mondta volna? — riadt fel Kávásy.

— Azt bizony.

— Akkor fiaim baj van, akkor a vén ember ezt már előre látta, amint hogy mindent előrelát. És mit mondott erre Füleky uram?

— Azt mondta, hogy majd gondolkozik rajta. De mikor elváltak, hangosan nevetett.

— Elég baj az neki meg nekünk. Hanem mostmár igazán siessünk, mert...

Nem fejezhette be. Hátulról nagy kiabálás tartotta vissza őket. Egy teologus loholt feléjük.

— Szénior uram, meneküljön azonnal, Ignácius páter meghalt.

— Meghalt?! Hogy lehet az? Hiszen mikor otthagytam, semmi baja se volt.

— Leütötték és... vége.

— Ki ütötte le?

A diák habozott.

— Hát ezt még biztosan tudni nem lehet. Mindenki mást beszél. Annyit azonban tudok, hogy...

— Na?

— A lánckenétek mind azt mondják, hogy szenior uram ütötte le — kiáltotta a diák és összerázkódott utána.

A szenior elsápadt.

— Én?! Örültség. Hiszen nem is volt a kezemben semmi.

— Én nem tudom, csak azt mondom, amit hallottam. Mások meg azt mondják, hogy látták, amikor Csertörő uram hátulról egy lócsforma fával a fejére vágott. Berjényi Pál bognármester meg Szabó Imre kollegista ott bizonykodnak, de a nép mindenfélét beszél. Itt a csolnak nem messze, legokosabb ha szenior uram átteszi magát e percben a Bodrogon.

A három diák elképedve nézett össze.

(Folytatása következik.)

SZÁMREJTVÉNY.

Filippinyi János

(4 pont.)

29, 6, 20, 38, 9, 51, 25, 61, 14, 56 = Uralomrajutott vágy.

41, 10, 46, 17, 58, 19, 4, 13, 34 = Lebenye.

37, 42, 21, 30, 1, 53, 45, 50 = Ma is élő költőnk.

43, 26, 52, 35, 2, 23, 39 = Szülő.

5, 49, 28, 40, 47, 11 = Nem tágul.

16, 59, 18, 54, 60 = Minden ember.

33, 8, 22, 31, 15 = Kötőszó.

32, 24, 44, 55, 36 = Égből hullott.

27, 7, 62 = Folyékony.

12, 57, 3 = Népies igekötő.

48 = Mássalhangzó.

1-62 = Két sor Sajó Sándor egyik költeményéből.

*Nagy szívvel, melyben nem apad a büszke
Magyarnak lenni büszke gyönyörűség*

BETŰREJTVÉNYEK.

(Egyenként két pont.)

(Bánky Zoltán)

Latin
K

T A L

i

(Lakos György)

Leonadia
2.

c Leo

pat

Az 1. szám megfejtői között kisorsolt könyveket nyerték:

Jekisa Ervin IV. A Miskolc, Pál-utca 10.
Vitéz Lóránt V. Budapest.

A 2. szám megfejtői között kisorsolt könyveket nyerték:

Szokolay Sándor IV. Bcsaba, Andrásy-út
25. Becskő Zsuzsanna VI. Békéscsaba, Ferenc
József-tér 17.

60

ELŐZŐ SZÁMUNK REJTVÉNYEINEK MEGFEJTÉSE.

Keresztrejtvény.

A S Z E G É N Y K Í S G Y E R M E K
P ■ E K É ■ A G I L I S ■ M Á K ■ P
A D ■ E Z É ■ Á S O K ■ V Ö D ■ R A
R Á K ■ A L A ■ S Z ■ K E D ■ K I N
A ■ I M ■ Ö H F ■ ■ B A R ■ M I ■ A
S Ó ■ É R ■ G U L Y Á S ■ H Ó ■ É S
Z N ■ C I ■ R S R S R S ■ I R ■ R Z
T ■ F S ■ H A I ■ ■ A N ■ A L ■ A
N Y Ű ■ K O V ■ P Á ■ K I É ■ O L I
Y I ■ Y O N ■ R A G U ■ I M A ■ E B
Á ■ Ó D L ■ Z I L A H I ■ M L G ■ Ó
R Ó L A O H C S A K R O L A S Z Ó L

Betűrejtvények.

1. Késelés.
2. Öt hét a léghajón.
3. Csorba-tó.

Számrejtvény:

Egy szempillantásnál mi rövidebb,
Ember, barátom a te életed.

JÖVETÉLES
ÖREGEDÉS
VEZEKEL
EGERES
TEKER
ÉDES
LÉL
ES
S

TEMETÉS
EREDÉS
MEMEL
EDER
TÉL
ÉS
S

BUDAPEST, 1938. NOVEMBER.

XVII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította Algöver Andor.

Főszerkesztő: Dr. Bánkúti Dezső. Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Rempert Elek.

Szerkesztő bizottság: Dr. H. Gaudy László, Bpest, Dr. Keken András, Hódmezővásárhely,
Raskó Kálmán, Szarvas, Dr. Ruhmann Jenő, Sopron, Weiszer Gyula, Nyiregyháza,
Dr. Zelenka Margit, Bpest.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Vilma királynő-út 19.

Kéziratok a felelős szerkesztő lakására, Bpest, VII., Damjanich-u. 28b, III. 22. küldendők.

A kiadóhivatal vezetője: Ruzicska László, Budapest, XI., Váli-út 4. II. 2.

Postatakarékpénztári csekkszám: 26.111.

A lap megjelenik a tanév folyamán minden hónapban.

Előfizetési ára egy évre 4 pengő; egyes szám ára 50 fillér.